

Valódiság jelöl:

kítő és határozott voltuknál fogva már 38 év óta a legjobb hírnévnek örvendő különlegességeink

Dr. Suin de Boutemard zamatos fog-szappana

a fogak és foghús épentartására és tisztítására a legjobb és legbiztosabb szer; 1/2 és 1/4 csomagokban 70 és 35 kr-ával.

Dr. Borhardt illatos növény-szappana

igen ajánlható az annyira kellemetlen szelőd, pörse-nés, pattanás, s más egyéb bőrtisztáltságok, az ér-des száraz és sárga bőr ellen, egyszerűsind a legkítő-nőbb pipere-szappan. Eredeti csomagokban bepe-cstelve 42 kr.

Dr. Hartung növényhajkenőse, legjobbnak elismert hajerősítő s hajkihullást gátló hajkenőcs, tége-lyekben 85 kr-ával.

Dr. Hartung kintahéj-olaja, a haját erősítő olaj, mely annak puháságot s fényt kölcsönöz. 85 kr-ával.

Dr. Lindes tanár növényi rudacs hajkenőce, eredeti darabokban 50 kr-ával.

Balzsamos olajbogyó-szappan 35 kros csomagb. **Dr. Béringuer zamatos korona-szesze,** az Eau de Cologne quintessenciája, eredeti üvegekben 1 forint 25 kr. és 75 kr.

Dr. Béringuer fügyökér-hajolaja, üvege 1 ft. **Leder testvérek balzsamos földi dióolaj-szap-pana,** egy drb 25 kr., 4 darabos csomag 80 kr.

Valamennyi fentebb elsorolt szab. czikk valódi minőségben a következő magyarországi raktarak-ban kapható:

Budapest: Török József gyógyszer-tára, király-utca 12. szám alatt.

Barna Zsigm. gyógyszer-t. „a magyar királyhoz”. Cs. Kiss K. gyógyszer-t. „a kigyóhoz”. **Wlasssek Ed.** gyógyszer. **Moldoványi A.** gyógyszer-t. „a fekete medvéhez”. Továbbá az **udv. gyógyszer-tárban** és **Prochaska J.** kereskedésben. Nemkülönb. **Koch-meister utódai, Korda Sándor, Stenou** és társa és **Thal-mayer és társa** gyógyszer-tárlatában.

Alsó-Kubin. Tyroler Józ. **Alarád.** Elias Armin. Ring Lajos. **Balassa-Gyarmat.** Csere-nyak György, Kanizs Ottó. **Bárta.** Töpeczer Alb. Th. gyógyszer. **Békés-Csaba.** Varsagh Béla gyógyszer. **Brassó.** Jekelius Ferd. gyógyszer. **Beszterce.** Kelp Fer., Fies-cher testvérek. **Bonyhád.** Straicher B. **Csernovics.** Sehnirek J. Go-lichowski L. gysz., Schmid & Fontin. **Ozegléd.** Bohus József gysz. **Debrecen.** Csanak J., Gereby Eger. Köllner Lőrincz gyógyszer. **Eperjes.** Krivos Gyula gysz. **Eszék.** Dienes J. C. gyógyszer. **Fittne.** Pavacic testv. gyógyszer. **Földvár.** Nédhara Pál és társ. **Hajdu-Böszörmény.** Lányi M. gyógyszer. **Kód-Mező-Vásárhely.** Kiss Gyula gyógyszer. **Ipolyvágy.** Sági Fülöp. **Kassa.** Eschwig Flod. Ed. **Quirfeld K.** Strausz D., Me-gay G. A., Wandraschek Kár-gyógyász. **Kecskemét.** Molnár Pál gysz. **Komárom.** Belloni Angela, Ko-vács gysz. és Gruber L. **Kézdi-Vásárhely.** Fejér Luk. **Kőrmöcs.** Ritter J. Lipót. **Léva.** Schubert Pál. **Liptó-Szt.-Miklós.** Balló L. gyógyszer. **Losonc.** Pokorny Lajos gysz. **Lőcs.** Klein Sándor. **Lugos.** Vértés Lajos gysz. **Makó.** Gornides K., Laurensky István gysz. **Marczali.** István Nándor. **M.-Vásárhely.** Kaup és Eck-wert. **Méhad.** Szendrey Jenő gysz. **Mégyes.** Brekner Károly. **Miskolc.** Deák Kálmán, a „fe-kele kutyához”. Dr. Szabó Gy. **Munkács.** Traxler Fr. gysz. **Nagy-Bánya.** Haracek József és társ. **Nagy-Becskerek.** Weisz Herz. **Nagy-Kanizsa.** Rosenfeld Adolf. **Rosenberg F.** **Nagy-Károly.** Ujházy István.

Alsó-Kubin. Tyroler Józ. **Alarád.** Elias Armin. Ring Lajos. **Balassa-Gyarmat.** Csere-nyak György, Kanizs Ottó. **Bárta.** Töpeczer Alb. Th. gyógyszer. **Békés-Csaba.** Varsagh Béla gyógyszer. **Brassó.** Jekelius Ferd. gyógyszer. **Beszterce.** Kelp Fer., Fies-cher testvérek. **Bonyhád.** Straicher B. **Csernovics.** Sehnirek J. Go-lichowski L. gysz., Schmid & Fontin. **Ozegléd.** Bohus József gysz. **Debrecen.** Csanak J., Gereby Eger. Köllner Lőrincz gyógyszer. **Eperjes.** Krivos Gyula gysz. **Eszék.** Dienes J. C. gyógyszer. **Fittne.** Pavacic testv. gyógyszer. **Földvár.** Nédhara Pál és társ. **Hajdu-Böszörmény.** Lányi M. gyógyszer. **Kód-Mező-Vásárhely.** Kiss Gyula gyógyszer. **Ipolyvágy.** Sági Fülöp. **Kassa.** Eschwig Flod. Ed. **Quirfeld K.** Strausz D., Me-gay G. A., Wandraschek Kár-gyógyász. **Kecskemét.** Molnár Pál gysz. **Komárom.** Belloni Angela, Ko-vács gysz. és Gruber L. **Kézdi-Vásárhely.** Fejér Luk. **Kőrmöcs.** Ritter J. Lipót. **Léva.** Schubert Pál. **Liptó-Szt.-Miklós.** Balló L. gyógyszer. **Losonc.** Pokorny Lajos gysz. **Lőcs.** Klein Sándor. **Lugos.** Vértés Lajos gysz. **Makó.** Gornides K., Laurensky István gysz. **Marczali.** István Nándor. **M.-Vásárhely.** Kaup és Eck-wert. **Méhad.** Szendrey Jenő gysz. **Mégyes.** Brekner Károly. **Miskolc.** Deák Kálmán, a „fe-kele kutyához”. Dr. Szabó Gy. **Munkács.** Traxler Fr. gysz. **Nagy-Bánya.** Haracek József és társ. **Nagy-Becskerek.** Weisz Herz. **Nagy-Kanizsa.** Rosenfeld Adolf. **Rosenberg F.** **Nagy-Károly.** Ujházy István.

Alsó-Kubin. Tyroler Józ. **Alarád.** Elias Armin. Ring Lajos. **Balassa-Gyarmat.** Csere-nyak György, Kanizs Ottó. **Bárta.** Töpeczer Alb. Th. gyógyszer. **Békés-Csaba.** Varsagh Béla gyógyszer. **Brassó.** Jekelius Ferd. gyógyszer. **Beszterce.** Kelp Fer., Fies-cher testvérek. **Bonyhád.** Straicher B. **Csernovics.** Sehnirek J. Go-lichowski L. gysz., Schmid & Fontin. **Ozegléd.** Bohus József gysz. **Debrecen.** Csanak J., Gereby Eger. Köllner Lőrincz gyógyszer. **Eperjes.** Krivos Gyula gysz. **Eszék.** Dienes J. C. gyógyszer. **Fittne.** Pavacic testv. gyógyszer. **Földvár.** Nédhara Pál és társ. **Hajdu-Böszörmény.** Lányi M. gyógyszer. **Kód-Mező-Vásárhely.** Kiss Gyula gyógyszer. **Ipolyvágy.** Sági Fülöp. **Kassa.** Eschwig Flod. Ed. **Quirfeld K.** Strausz D., Me-gay G. A., Wandraschek Kár-gyógyász. **Kecskemét.** Molnár Pál gysz. **Komárom.** Belloni Angela, Ko-vács gysz. és Gruber L. **Kézdi-Vásárhely.** Fejér Luk. **Kőrmöcs.** Ritter J. Lipót. **Léva.** Schubert Pál. **Liptó-Szt.-Miklós.** Balló L. gyógyszer. **Losonc.** Pokorny Lajos gysz. **Lőcs.** Klein Sándor. **Lugos.** Vértés Lajos gysz. **Makó.** Gornides K., Laurensky István gysz. **Marczali.** István Nándor. **M.-Vásárhely.** Kaup és Eck-wert. **Méhad.** Szendrey Jenő gysz. **Mégyes.** Brekner Károly. **Miskolc.** Deák Kálmán, a „fe-kele kutyához”. Dr. Szabó Gy. **Munkács.** Traxler Fr. gysz. **Nagy-Bánya.** Haracek József és társ. **Nagy-Becskerek.** Weisz Herz. **Nagy-Kanizsa.** Rosenfeld Adolf. **Rosenberg F.** **Nagy-Károly.** Ujházy István.

Alsó-Kubin. Tyroler Józ. **Alarád.** Elias Armin. Ring Lajos. **Balassa-Gyarmat.** Csere-nyak György, Kanizs Ottó. **Bárta.** Töpeczer Alb. Th. gyógyszer. **Békés-Csaba.** Varsagh Béla gyógyszer. **Brassó.** Jekelius Ferd. gyógyszer. **Beszterce.** Kelp Fer., Fies-cher testvérek. **Bonyhád.** Straicher B. **Csernovics.** Sehnirek J. Go-lichowski L. gysz., Schmid & Fontin. **Ozegléd.** Bohus József gysz. **Debrecen.** Csanak J., Gereby Eger. Köllner Lőrincz gyógyszer. **Eperjes.** Krivos Gyula gysz. **Eszék.** Dienes J. C. gyógyszer. **Fittne.** Pavacic testv. gyógyszer. **Földvár.** Nédhara Pál és társ. **Hajdu-Böszörmény.** Lányi M. gyógyszer. **Kód-Mező-Vásárhely.** Kiss Gyula gyógyszer. **Ipolyvágy.** Sági Fülöp. **Kassa.** Eschwig Flod. Ed. **Quirfeld K.** Strausz D., Me-gay G. A., Wandraschek Kár-gyógyász. **Kecskemét.** Molnár Pál gysz. **Komárom.** Belloni Angela, Ko-vács gysz. és Gruber L. **Kézdi-Vásárhely.** Fejér Luk. **Kőrmöcs.** Ritter J. Lipót. **Léva.** Schubert Pál. **Liptó-Szt.-Miklós.** Balló L. gyógyszer. **Losonc.** Pokorny Lajos gysz. **Lőcs.** Klein Sándor. **Lugos.** Vértés Lajos gysz. **Makó.** Gornides K., Laurensky István gysz. **Marczali.** István Nándor. **M.-Vásárhely.** Kaup és Eck-wert. **Méhad.** Szendrey Jenő gysz. **Mégyes.** Brekner Károly. **Miskolc.** Deák Kálmán, a „fe-kele kutyához”. Dr. Szabó Gy. **Munkács.** Traxler Fr. gysz. **Nagy-Bánya.** Haracek József és társ. **Nagy-Becskerek.** Weisz Herz. **Nagy-Kanizsa.** Rosenfeld Adolf. **Rosenberg F.** **Nagy-Károly.** Ujházy István.

Alsó-Kubin. Tyroler Józ. **Alarád.** Elias Armin. Ring Lajos. **Balassa-Gyarmat.** Csere-nyak György, Kanizs Ottó. **Bárta.** Töpeczer Alb. Th. gyógyszer. **Békés-Csaba.** Varsagh Béla gyógyszer. **Brassó.** Jekelius Ferd. gyógyszer. **Beszterce.** Kelp Fer., Fies-cher testvérek. **Bonyhád.** Straicher B. **Csernovics.** Sehnirek J. Go-lichowski L. gysz., Schmid & Fontin. **Ozegléd.** Bohus József gysz. **Debrecen.** Csanak J., Gereby Eger. Köllner Lőrincz gyógyszer. **Eperjes.** Krivos Gyula gysz. **Eszék.** Dienes J. C. gyógyszer. **Fittne.** Pavacic testv. gyógyszer. **Földvár.** Nédhara Pál és társ. **Hajdu-Böszörmény.** Lányi M. gyógyszer. **Kód-Mező-Vásárhely.** Kiss Gyula gyógyszer. **Ipolyvágy.** Sági Fülöp. **Kassa.** Eschwig Flod. Ed. **Quirfeld K.** Strausz D., Me-gay G. A., Wandraschek Kár-gyógyász. **Kecskemét.** Molnár Pál gysz. **Komárom.** Belloni Angela, Ko-vács gysz. és Gruber L. **Kézdi-Vásárhely.** Fejér Luk. **Kőrmöcs.** Ritter J. Lipót. **Léva.** Schubert Pál. **Liptó-Szt.-Miklós.** Balló L. gyógyszer. **Losonc.** Pokorny Lajos gysz. **Lőcs.** Klein Sándor. **Lugos.** Vértés Lajos gysz. **Makó.** Gornides K., Laurensky István gysz. **Marczali.** István Nándor. **M.-Vásárhely.** Kaup és Eck-wert. **Méhad.** Szendrey Jenő gysz. **Mégyes.** Brekner Károly. **Miskolc.** Deák Kálmán, a „fe-kele kutyához”. Dr. Szabó Gy. **Munkács.** Traxler Fr. gysz. **Nagy-Bánya.** Haracek József és társ. **Nagy-Becskerek.** Weisz Herz. **Nagy-Kanizsa.** Rosenfeld Adolf. **Rosenberg F.** **Nagy-Károly.** Ujházy István.

Alsó-Kubin. Tyroler Józ. **Alarád.** Elias Armin. Ring Lajos. **Balassa-Gyarmat.** Csere-nyak György, Kanizs Ottó. **Bárta.** Töpeczer Alb. Th. gyógyszer. **Békés-Csaba.** Varsagh Béla gyógyszer. **Brassó.** Jekelius Ferd. gyógyszer. **Beszterce.** Kelp Fer., Fies-cher testvérek. **Bonyhád.** Straicher B. **Csernovics.** Sehnirek J. Go-lichowski L. gysz., Schmid & Fontin. **Ozegléd.** Bohus József gysz. **Debrecen.** Csanak J., Gereby Eger. Köllner Lőrincz gyógyszer. **Eperjes.** Krivos Gyula gysz. **Eszék.** Dienes J. C. gyógyszer. **Fittne.** Pavacic testv. gyógyszer. **Földvár.** Nédhara Pál és társ. **Hajdu-Böszörmény.** Lányi M. gyógyszer. **Kód-Mező-Vásárhely.** Kiss Gyula gyógyszer. **Ipolyvágy.** Sági Fülöp. **Kassa.** Eschwig Flod. Ed. **Quirfeld K.** Strausz D., Me-gay G. A., Wandraschek Kár-gyógyász. **Kecskemét.** Molnár Pál gysz. **Komárom.** Belloni Angela, Ko-vács gysz. és Gruber L. **Kézdi-Vásárhely.** Fejér Luk. **Kőrmöcs.** Ritter J. Lipót. **Léva.** Schubert Pál. **Liptó-Szt.-Miklós.** Balló L. gyógyszer. **Losonc.** Pokorny Lajos gysz. **Lőcs.** Klein Sándor. **Lugos.** Vértés Lajos gysz. **Makó.** Gornides K., Laurensky István gysz. **Marczali.** István Nándor. **M.-Vásárhely.** Kaup és Eck-wert. **Méhad.** Szendrey Jenő gysz. **Mégyes.** Brekner Károly. **Miskolc.** Deák Kálmán, a „fe-kele kutyához”. Dr. Szabó Gy. **Munkács.** Traxler Fr. gysz. **Nagy-Bánya.** Haracek József és társ. **Nagy-Becskerek.** Weisz Herz. **Nagy-Kanizsa.** Rosenfeld Adolf. **Rosenberg F.** **Nagy-Károly.** Ujházy István.

Alsó-Kubin. Tyroler Józ. **Alarád.** Elias Armin. Ring Lajos. **Balassa-Gyarmat.** Csere-nyak György, Kanizs Ottó. **Bárta.** Töpeczer Alb. Th. gyógyszer. **Békés-Csaba.** Varsagh Béla gyógyszer. **Brassó.** Jekelius Ferd. gyógyszer. **Beszterce.** Kelp Fer., Fies-cher testvérek. **Bonyhád.** Straicher B. **Csernovics.** Sehnirek J. Go-lichowski L. gysz., Schmid & Fontin. **Ozegléd.** Bohus József gysz. **Debrecen.** Csanak J., Gereby Eger. Köllner Lőrincz gyógyszer. **Eperjes.** Krivos Gyula gysz. **Eszék.** Dienes J. C. gyógyszer. **Fittne.** Pavacic testv. gyógyszer. **Földvár.** Nédhara Pál és társ. **Hajdu-Böszörmény.** Lányi M. gyógyszer. **Kód-Mező-Vásárhely.** Kiss Gyula gyógyszer. **Ipolyvágy.** Sági Fülöp. **Kassa.** Eschwig Flod. Ed. **Quirfeld K.** Strausz D., Me-gay G. A., Wandraschek Kár-gyógyász. **Kecskemét.** Molnár Pál gysz. **Komárom.** Belloni Angela, Ko-vács gysz. és Gruber L. **Kézdi-Vásárhely.** Fejér Luk. **Kőrmöcs.** Ritter J. Lipót. **Léva.** Schubert Pál. **Liptó-Szt.-Miklós.** Balló L. gyógyszer. **Losonc.** Pokorny Lajos gysz. **Lőcs.** Klein Sándor. **Lugos.** Vértés Lajos gysz. **Makó.** Gornides K., Laurensky István gysz. **Marczali.** István Nándor. **M.-Vásárhely.** Kaup és Eck-wert. **Méhad.** Szendrey Jenő gysz. **Mégyes.** Brekner Károly. **Miskolc.** Deák Kálmán, a „fe-kele kutyához”. Dr. Szabó Gy. **Munkács.** Traxler Fr. gysz. **Nagy-Bánya.** Haracek József és társ. **Nagy-Becskerek.** Weisz Herz. **Nagy-Kanizsa.** Rosenfeld Adolf. **Rosenberg F.** **Nagy-Károly.** Ujházy István.

Alsó-Kubin. Tyroler Józ. **Alarád.** Elias Armin. Ring Lajos. **Balassa-Gyarmat.** Csere-nyak György, Kanizs Ottó. **Bárta.** Töpeczer Alb. Th. gyógyszer. **Békés-Csaba.** Varsagh Béla gyógyszer. **Brassó.** Jekelius Ferd. gyógyszer. **Beszterce.** Kelp Fer., Fies-cher testvérek. **Bonyhád.** Straicher B. **Csernovics.** Sehnirek J. Go-lichowski L. gysz., Schmid & Fontin. **Ozegléd.** Bohus József gysz. **Debrecen.** Csanak J., Gereby Eger. Köllner Lőrincz gyógyszer. **Eperjes.** Krivos Gyula gysz. **Eszék.** Dienes J. C. gyógyszer. **Fittne.** Pavacic testv. gyógyszer. **Földvár.** Nédhara Pál és társ. **Hajdu-Böszörmény.** Lányi M. gyógyszer. **Kód-Mező-Vásárhely.** Kiss Gyula gyógyszer. **Ipolyvágy.** Sági Fülöp. **Kassa.** Eschwig Flod. Ed. **Quirfeld K.** Strausz D., Me-gay G. A., Wandraschek Kár-gyógyász. **Kecskemét.** Molnár Pál gysz. **Komárom.** Belloni Angela, Ko-vács gysz. és Gruber L. **Kézdi-Vásárhely.** Fejér Luk. **Kőrmöcs.** Ritter J. Lipót. **Léva.** Schubert Pál. **Liptó-Szt.-Miklós.** Balló L. gyógyszer. **Losonc.** Pokorny Lajos gysz. **Lőcs.** Klein Sándor. **Lugos.** Vértés Lajos gysz. **Makó.** Gornides K., Laurensky István gysz. **Marczali.** István Nándor. **M.-Vásárhely.** Kaup és Eck-wert. **Méhad.** Szendrey Jenő gysz. **Mégyes.** Brekner Károly. **Miskolc.** Deák Kálmán, a „fe-kele kutyához”. Dr. Szabó Gy. **Munkács.** Traxler Fr. gysz. **Nagy-Bánya.** Haracek József és társ. **Nagy-Becskerek.** Weisz Herz. **Nagy-Kanizsa.** Rosenfeld Adolf. **Rosenberg F.** **Nagy-Károly.** Ujházy István.

Alsó-Kubin. Tyroler Józ. **Alarád.** Elias Armin. Ring Lajos. **Balassa-Gyarmat.** Csere-nyak György, Kanizs Ottó. **Bárta.** Töpeczer Alb. Th. gyógyszer. **Békés-Csaba.** Varsagh Béla gyógyszer. **Brassó.** Jekelius Ferd. gyógyszer. **Beszterce.** Kelp Fer., Fies-cher testvérek. **Bonyhád.** Straicher B. **Csernovics.** Sehnirek J. Go-lichowski L. gysz., Schmid & Fontin. **Ozegléd.** Bohus József gysz. **Debrecen.** Csanak J., Gereby Eger. Köllner Lőrincz gyógyszer. **Eperjes.** Krivos Gyula gysz. **Eszék.** Dienes J. C. gyógyszer. **Fittne.** Pavacic testv. gyógyszer. **Földvár.** Nédhara Pál és társ. **Hajdu-Böszörmény.** Lányi M. gyógyszer. **Kód-Mező-Vásárhely.** Kiss Gyula gyógyszer. **Ipolyvágy.** Sági Fülöp. **Kassa.** Eschwig Flod. Ed. **Quirfeld K.** Strausz D., Me-gay G. A., Wandraschek Kár-gyógyász. **Kecskemét.** Molnár Pál gysz. **Komárom.** Belloni Angela, Ko-vács gysz. és Gruber L. **Kézdi-Vásárhely.** Fejér Luk. **Kőrmöcs.** Ritter J. Lipót. **Léva.** Schubert Pál. **Liptó-Szt.-Miklós.** Balló L. gyógyszer. **Losonc.** Pokorny Lajos gysz. **Lőcs.** Klein Sándor. **Lugos.** Vértés Lajos gysz. **Makó.** Gornides K., Laurensky István gysz. **Marczali.** István Nándor. **M.-Vásárhely.** Kaup és Eck-wert. **Méhad.** Szendrey Jenő gysz. **Mégyes.** Brekner Károly. **Miskolc.** Deák Kálmán, a „fe-kele kutyához”. Dr. Szabó Gy. **Munkács.** Traxler Fr. gysz. **Nagy-Bánya.** Haracek József és társ. **Nagy-Becskerek.** Weisz Herz. **Nagy-Kanizsa.** Rosenfeld Adolf. **Rosenberg F.** **Nagy-Károly.** Ujházy István.

Alsó-Kubin. Tyroler Józ. **Alarád.** Elias Armin. Ring Lajos. **Balassa-Gyarmat.** Csere-nyak György, Kanizs Ottó. **Bárta.** Töpeczer Alb. Th. gyógyszer. **Békés-Csaba.** Varsagh Béla gyógyszer. **Brassó.** Jekelius Ferd. gyógyszer. **Beszterce.** Kelp Fer., Fies-cher testvérek. **Bonyhád.** Straicher B. **Csernovics.** Sehnirek J. Go-lichowski L. gysz., Schmid & Fontin. **Ozegléd.** Bohus József gysz. **Debrecen.** Csanak J., Gereby Eger. Köllner Lőrincz gyógyszer. **Eperjes.** Krivos Gyula gysz. **Eszék.** Dienes J. C. gyógyszer. **Fittne.** Pavacic testv. gyógyszer. **Földvár.** Nédhara Pál és társ. **Hajdu-Böszörmény.** Lányi M. gyógyszer. **Kód-Mező-Vásárhely.** Kiss Gyula gyógyszer. **Ipolyvágy.** Sági Fülöp. **Kassa.** Eschwig Flod. Ed. **Quirfeld K.** Strausz D., Me-gay G. A., Wandraschek Kár-gyógyász. **Kecskemét.** Molnár Pál gysz. **Komárom.** Belloni Angela, Ko-vács gysz. és Gruber L. **Kézdi-Vásárhely.** Fejér Luk. **Kőrmöcs.** Ritter J. Lipót. **Léva.** Schubert Pál. **Liptó-Szt.-Miklós.** Balló L. gyógyszer. **Losonc.** Pokorny Lajos gysz. **Lőcs.** Klein Sándor. **Lugos.** Vértés Lajos gysz. **Makó.** Gornides K., Laurensky István gysz. **Marczali.** István Nándor. **M.-Vásárhely.** Kaup és Eck-wert. **Méhad.** Szendrey Jenő gysz. **Mégyes.** Brekner Károly. **Miskolc.** Deák Kálmán, a „fe-kele kutyához”. Dr. Szabó Gy. **Munkács.** Traxler Fr. gysz. **Nagy-Bánya.** Haracek József és társ. **Nagy-Becskerek.** Weisz Herz. **Nagy-Kanizsa.** Rosenfeld Adolf. **Rosenberg F.** **Nagy-Károly.** Ujházy István.

Szt.-Margitszigeti gyógyfürdő Budapest.

Fürdő, menedjegyvel együtt váltva és fürdő-béreltetéssel 4199

35° R. meleg artzi kőnes forrás, nagyserű fürdőház, porcellán-márvány kád- és kőfürdők zuhanykiszolgálókkal, villamos fürdők. A szt.-margitszigeti hévíz mint fürdő, vagy belsőleg, vagy belégszere kitűnő eredménnyel használtatott a következő kóralakok ellen: **Csúsz, szájak, idült kútegek, külsértések után fellépett izzadmányok, ugyszintén hashártyalob és méhbántalmakkal járó izzadmányok, görvél- és bujakor, máj-, gyomor-, bél-bántalmak, idült székrekedés, hólyaghurut, női bántalmak, garat-, gége-, tüdőhurut, hűdesek és idegbántalmak.** Utóbbiak ellen a villamos fürdők alkalmaztatnak meglepő sikerrel. A szigeten nagyserű pormentes sétányok, ritka szépségű virágker-tészet, 300 minden lényekkel berendezett szoba, árszállási terem bel-és külföldi hirtelreállításra, posta, telefon távirat-összeköttetés, gyógyserűtár, hol mindennemű ásványviz is kapható. Rendelő fürdőorvos: **Dr. Bauer Antal,** főhercegi udvari orvos. Naponta katona- és népezen. Hajóközlekedés a fővárossal félóránként. A szigeten lakó fürdővendégek a fürdő- és menedjegy-nél előnyben részesítettek. Fürdő-idény tartama május 1-től október 1-ig. Lakások megrende-ése a szigeten a felügyelőségi irodában. Szt.-Margitsziget gyógyfürdő felügyelősége Budapest.

A KI NEM TUDJA,

hogy a sok hirdetett gyógyszer közül melyik felel meg leginkább betegsége-nek, az kérje azonnal levelező-lapon Richter kiadottététől Lipcsében, a képekkel ellátott „A Betegbarát” című könyvecskét. A hozzá nyomtatott hálaíratok bizonyítják, hogy a mű-vevényben foglalt jó tanácsok követése által, nem csak ezren-meg-ezen elküldték a hasznatlan pénzkiadást, hanem még a **gyógy- vagyott gyógyulást is hamar megtalálták.** A könyv ingyen küldetik meg.

A «Franklin-Társulat» kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvtárban kapható:

KIS DEKAMERON

Válogatott beszédek

a serdülő ifjúság számára kizemelve és itt-ott módosítva.

Irta

JÓKAI MÓR.

A költő aczélmetszetű arcképével.

Harmadik kiadás.

Ára vászonkötésben 2 ft.

Különös figyelemre méltó!

DE FORTY WUNDPLASTER

A hírneves Dr. Forti-féle sebtapasz

mely rendkívül gyorsan, el-ozsít, érlel s fájdalomtallapító hatása által egygyorsabb, legbiztosabb és egyszerűsind gyökeres gyógyulást eszközöl különösen bajokban. Egy csom-aga ára 50 kr. nagyobb csom-aga 1 ft. használati utasítással együtt postán küldve 20 krral több.

Központi küldeményező raktár Budapest: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszer-tára, király-utca 12. sz.

Bécsben: Pleban Xav. Ferencz a régi es. k. táb. gyógszer-tárlatban, Ltvántér 1. sz., Dr. Girtler gyógszer-tárlatban, Freung 7. sz., Scharrer Konrad gyógszer-tárlatban, Mariahilferstrasse 72. sz., Fritz G. és R. Bräunerstrasse 5. sz., Raabe Bruno J. Bickerstrasse 1. Drogistákánál. **Prágában:** Fürst József gyógszer-tárlatban, Poric 1071. **Grácban:** Nedved A. gyógsz. a Műterem. **Budapestben:** Schernhofer K. gyógsz. Kratoč-tér sarkán, Ios N. gyógszer-tárlatban, V. ker. Nádor-utca 3. sz. **Buday E.** városi gyógszer-tárlatban, város-ház-tér 9. **Pillich F.** gyógsz. Dorottya-utca 9. sz. **Urbán J.** király-utca 93. sz. **Krieger György** Kálvin-tér. **Barna Zsigmond** márcskői utca 2; továbbá **Thallmayer** és **Seitz**, nádor-utca 10. **Kochmeister Fr.** utódnál, nagy korona-utca 23. **Neruda Nándor**, háttvántérs 7. sz. **Drogistákánál:** **Teikessy J.** udvari gyógszer-tára a várban. **Vlasssek E.** gyógszer-tárlat a Kristinavárosban, János-tér. **Frumm J.** gyógszer-tárlat Vízváros, fő-utca. **Moldoványi A.** gyógszer-tárlatban, Vízváros, fő-utca. **Eiszdorfer G.** gyógsz. Tabánban (Ráczváros) Palota-utca és Dévay Szabóly J. gyógsz. tárlatban, Kristinaváros, Karacsony-utca sarkán. **Acson:** Kratoč-tér József. **Aradon:** Rozsnyai M. és Schaffer A. gyógsz. **Balaton-Füred:** Orbán J. **Balassa-Gyarmaton:** Cserevnyák Gy. és Herepey K. **B.-Csabán:** **B. Beattyó-Ujfalun:** Tamassy Géza. **Debreczenben:** Dr. Rothschnek V. E., Tamassy K. Géza, **Óróvárosi O.** Mihalovics István és Murakózy K. **Duna-Földváron:** Nádhera P. **Egerben:** Köllner Lőrincz gyógsz. **Eperjesen:** Krivos Gy. Korn V. és Mákovichy J. **Esekvárvárott:** Conleger J. **Eszéken:** Dienes J. G. és Dávid Gy. gyógszer-tárlatban. **Gyöngyösön:** Herstein N. és Baruch J. **Győrött:** Lip-póczy M. s. **Hirling K. H.-Hadháron:** Farkas O. **Husztán:** Kereszt-tes J. és Schmidt K. **Jászberényben:** Merkl J. **Kalocsán:** Horvath K. **Kapuvárott:** Czollner V. és Babochay K. **Karacsonon:** Báthory B. **Kassán:** Meggy G. és Wandraschek K. **Korlát P.** **Késmárkon:** Gener-sich C. A. **Kis-Váradon:** Kludy J. **Komáromban:** Schmidhauser A. **Kirchner M.** és Kovács Arisztid. **Léván:** Medveczy S. **Losoncban:** Kirehner D. és Pokorny L. **Mező-Kövesden:** Fridély B. **Mező-Kásonyban:** Rátz Gy. **Mező-Kovásházán:** Kiss P. **Miskolcon:** valódi minőségben csak Dr. Szabó Gyula és Ujházy Kálmánál kapható. **N.-Becskereken:** Kovács S. **Nagy-Kanizsán:** Prager Béla. **Nagy-Károlyban:** Füleky P. **Nagy-Köröscsén:** Müller I. **N.-Szombaton:** Csepessy I. **N.-Váradon:** Huzella M., Molnár J. és Heringh S. **Nyir-egyházán:** Korday J. **Székelyvárosban:** Kovács S. **Nagy-Kál-lon:** Hvezdó K. **Paksban:** Malatinszky S. **Fecset:** Szipicz J. **Pozsonyban:** Erdy István. **Putnokban:** Fekete N. **Rimaszombaton:** Hamallár K. **Rozsnyón:** Pösch J. gyógsz. **Örkényben:** Hirsch J. **N. S.-A.-Ujhelyen:** Zilinsky J. **Sopronban:** Gráner J. **Sümegben:** Stamborczy L. **Szatmárcsón:** Bosnyák J. **Dr. Lengyel M.** és **Literáry E. Szarvason:** Baris E. **Szegeden:** Barcsay L. és Kereszt-tes S. **Sz.-Fehérvárott:** Diebala Gy., Braun L. és Rieger B. **Székel-vidon:** Szabó J. **Szentese:** Várady L. és Podhárszky L. **Szolono-son**

a királytól. Családjá a legelőkelőbb szerb családok egyike Magyarországon, sőt anyai ágról a szerb uralkodóházzal is vérszerinti atyafi, anyja leánya levén I. Obrenovics Milán volt szerb fejedelemnek.

Az ifjú Nikolics Fedor Grácban fejezte be jogi tanulmányait 1858-ban s aztán a temesvári es. helytartóságnál volt gyakornok egész az októberi diploma megjelenéséig. Hogy a provizoriumok nem voltak ártó hatással hazafias érzületére, mutatja az, hogy már 1861-ben országgyűlési képviselőjévé választotta a párdányi kerület. 1865-ben a zombolyai választókerület küldte képviselőül; közben, hogy látókörét s élettapasztalatait gyarapítsa, nagyobb körutat tett a nyugaton.

Az okkupált balkáni tartományokban a rendezett viszonyok megteremtése a közös kormányknak sok gondot okozott. Különösen a polgári közigazgatás élére hiányzott az alkalmas férfi, a ki kellő garanciát nyújthatott az iránt, hogy a tartományok viszonyait ismeri, s a behozandó reformoknak a viszonyokhoz való alkalmazás módjait megítéli s megválasztani képes. Így fordult a figyelmem Nikolics Fedor báróra, a kit ő felsége 1882-ben Bosznia és Hercegovina helyi kormányához polgári adlátusnak nevezett ki.

Hogy mily lelkiismeretességgel és buzgalommal járt el nehéz földadatában, mutatja az, hogy a király az okkupált tartományok közigazgatásának szervezése és polgári kormányzata körül szerzett érdemeiért a vaskorona-rend I. osztályú keresztjével, valóságos belső titkos tanácsosi ranggal s nem sokára örökös főrendiházi tagsággal tüntette ki.

De ez csak egyoldalú elismerése lett volna érdemeinek. Az elismerés a másik oldalról sem maradt el. Midőn 1886-ban családi körülmények miatt a megszállott tartományok polgári kormányzata éléről eltávozott, az általa kormányzott nép is kifejezte iránta nagyrabecsülését és ragaszkodását, s Bosznia fővárosa, Szerajevo, díszpolgárává választotta.

Hazatérve, Nagy-Kikinda városa 1887-ben képviselőjévé választotta, s ő azóta a magyar parlamentnek egyik legszorgalmasabb tagja. Mint ilyen lett elnöke báró Bánffy Béla után a ház egyik legfontosabb bizottságának, a közlekedésnek, melynek üléseit odaadó buzgalommal és tapintattal vezeti.

Angyelic volt patriárkha halála után, kinek a korona által történt kinevezése sok elkeseredésnek volt a szerb lakosság kebelében kútjeje, a szerb egyházi zilált viszonyok, rendező kézre vártak. Az első megoldandó kérdés vala, hogy az egyház most már kinevezett patriárkha helyett megválasztott egyházfőhöz juthasson, s a szerb egyházi autonómia újra kifejezést nyerjen. De ehhez oly férfi megválasztása vált szükségessé, kiben a korona is megnyugodhassék, hogy a kezére bízott tekintélyt sem maga nem fogja államellenes célokra fordítani, sem azok kezére nem engedi, a kik azt az autonómia köpenye alatt veszedelmes aspirációk táplálására s nemzeti izgatások szítására fordítanak. Brankovics temesvári püspök volt a korona jelöltje, ennek megválasztása iránt nyert kifejezést az óhaj a magyar kormánykörökben is, s Nikolics Fedor azzal az eltökéltséggel ment le a szerb egyházi kongresszus megnyitására és vezetésére, mint királyi biztos, hogy a választási szabadságnak teljes megóvásáért és sértetlenül tartásával azon férfi mellett foglal állást, a kiről bizonyos volt, hogy megválasztása esetén a korona elismerését is megnyeri.

Hogy e választás csakugyan kifogástalanul, minden erőszak, minden erkölcsi nyomás alkalmazása nélkül úgy sikerült, hogy Brankovics

György karlóczai patriárkha a szerb görög-keleti lakosság tulnyomó nagy többsége választottjának tekinthető; hogy Brankovicsban a szerb egyház egy kitünő, hivatott, buzgó főpapot kapott, a kinek hivatalbeli lelkiismeretes működése az egyházi és közoktatás terén biztató föllendülést ígér, melynek a haza is hasznát fogja látni; hogy az éveken át tartó viszály a szerb egyház kebelében elszenderül s békés egyetértésnek ad helyet, képessé tévén azt magasztos hivatása betöltésére: mind ebben előkelő érdeme van annak a férfinak, kinek arczképét ma olvasóinknak bemutatjuk, mely alkalommal szinte lehetetlen ki nem fejezni azt a hő ohajtásunkat, bárcsak sok ily derék honfiával ajándékozná meg a hazát a szerb nemzetiség.

A MAGYAR.

Ferenc császárt vendégeli
Wesselényi báró;
Cseng a vára, ünnep járja,
Éj s nap el nem álló.

«Köszönöm a szives-látást»,
Mond a császár, «kérek:
Hálaképen, díj fejében
Mit tehetek érted?»

«Uram király, ha felséged
Kegyébe fogadott:
Hadd, hogy nemes magyar lóval
Én hajtsam fogatod!»

Ferenc császárt legott rááll;
Amaz megy s jön vissza:
Négy csikónak, tüzés lónak
Maga a kocsiassa.

Lobogós az inge úja,
Rajt' brabanti csipke,
Vállra vetett dalmányán is
Igaz gyöngy a pityke.

Pörge kalap pántlikáját
Szellő fel- s lefújja,
Kevélyen leng kócsagtolla,
Sajog sarkantyúja.

Most a gyeplőt megragadja,
Lobbot vet a képe;
Hajh de halvány rettegés száll
Ferencheznek szívébe.

Kéri aztán: «Édes gazdám,
Lassabban mehetnének!»
Hjába' a szó, vágat a ló
Nyári fergetegként.

«Tüzes nálunk természete
Embernek meg lónak:
A kik kúznak, lomhán csúsznak,
Soha meg nem ónak!»

Tompán dörgő dobogással
Száguldnak a ménék
Tó felé, hol följiédnek
Gólyák, szárcsák, gémekek.

«Elég lesz a szörnű játék!
Hallod-e: megállsz már?!
Fordulj, kérlek, makacs lélek —
Én mondom, a császár!»

Meg nem indul semmi kiuntul,
Könyörgő beszédűl,
Sőt mosolygva odadobja
Gyeplőjét kezébül.

És a négy ló fékezetlen
A tóhoz közelget:
«Királyodnak életére
Így tör gonosz lelked?»

Izonytató... ott már a tó...
Mindjárt behalnak!
Egyszerre csak Wesselényi
Éles fűtyöt hallat.

S áll a földre lebülvő
Mind a négy ló csendben:
Megösmérék urok jelét
S szót fogadtak menten.

Meghajol az: «Ne nehezted,
Hogy így adtam képet
Affelől, hogy milyenféle
A te magyar néped!»

«E fogatban képét adtam
— Talán megbocsátod —
Lelkesíteni, kormányozni
Hogy' kell ez országot!»

Hagyjad, uram, szabadjárá.
— Mert szabadnak termett —
S bátran véd meg egy kis jelre
Trónt és fejedelmet!»

Beck Károly után, némethöl

RADÓ ANTAL.

A KEMÉNYSZIVŰ.

Elbeszélés.

Irtá

GYARMATHY ZSIGÁNÉ.

(Folytatás.)

IV.

Kevés ember van a világon olyan, a kinek valami ugnyezett boldogja nem volna: egy túlságba menő kedvenc foglalkozás, valami állatnak, növénynek vagy egyének szerfelett nagy szeretete... de ki tudná mind elősorolni azt a különböző sok furcaságot, mi a szenvedély és hivatottság közötti nagy tért betölti. Valami olyan hivatottsághoz hasonló szeretet volt az, a mi egészen eltöltötte Mihály Andrist egy dolog iránt. A faluban azt mondták, hogy a sulykok boldogja, mert ha módját ejthette, még a mezei munkáról is haza szökött, hogy különbenél külön sulykait faraghasssa; hire is terjedt a kútfői «himes» sulykoknak, s országos vásárok alkalmával csak úgy kapdosták a vidékbeli szép leányok. A legény hova-tovább inkább beleléte magát a himes sulykokba és ha egy fa mellett elhaladt, csak akkor tekintett végig rajta, ha tudta, hogy az kemény fajta fa, akkor szeretettel végig simított rajta és kezdte számíthatni, hány sulyok telne ki belőle s egyszerre csak odaképzelt mindannyira azokat az érdekes motivumokat, melyeket majd rá «himez»-ne. El lehet képzelni, mily vágyódó izgatottsággal szemlélte a vidék legnagyobb fáját, a Rákóczy-fát. A körtvefából legszebb a sulyok, legezifrább rajta a vésés.

Igyekezett lebeszélni magát erről a kísértő gondolatról, de nem ért semmit, egyre erősebb vágy hajtotta a fa felé. Istenem, milyen nagyra is növeléd ezt a fát, — gondolta, mi közben tapogatta, simogatta felpattogzó vastag kérgét, — négyyszer olyan vastag, mint az én derekam, kitelnék belőle ezer sulyok, — ki, még felül rá kettő is. Azt a kettőt majd el lehetne ajándékozni is... de aztán kinek ajándékozná? az egyiket odaadná a szomszéd Borinak, mert a sulykok után mégis csak ahhoz érez legnagyobb hajlandóságot; igaz, hogy nem akarják neki adni, na de a sulyok mégis csak Borit illeti... hát a másik sulyok, az ezerkettedik, kié legyen? Azt majd odaadja a kis Katinak, mert az olyan hálaladatosan tud nézni. Milyen jónak fogja majd ezért nevezni! És akárhogy is, nem esik az rosszszul az embernek, ha valaki nagyon jónak tartja. Egészen a fa alatt felejtette magát; az ezer sulyoknak, meg a kettőnek is, ott lebegett előtte a kihimzett tulipánja, szegfűje, körtvéje és minden czirádás dísz; végre is ebben nincsen semmi lehetetlen: meg fogja vásárolni a fát az özvegytől, vagy ha pénzért nem adja, kidolgozza felében, ez csak elég lesz annak a szegény asszonynak!

Tüstént megbeszéli ezt a sort és nyomban az özvegy laka felé vette utját. Mikor betoppant, kissé himezett-hámozott, érezte, hogy még sem lesz az valami kellemes dolog az özvegy előtt; végre előadta szándékát. A szelid özvegy asszony erre olyan haragba jött, a milyenre nem hitte volna egy ismerőse sem képesnek.

— Elment a szép eszed? Hogy azt a fát, a határunk díszét kivágd! Azt, a kit még a szülőanyám is, meg annak az anyja is, mind ilyen koronásnak ismert? Inkább eltűrném, hogy fél lábam eltörd, mint sem arra a fára fejszét fogj! Bizony az anyád kegyetlen indulata szorula beléd, hogy efféleket forgatsz az eszedben! Más asszony szülötte ki sem találná!

S azzal kiment a szobából, hogy ne is lássa azt, a ki ilyen gonoszágot tudna elkövetni.

Mikor az özvegy távozott, a nyomorék koros leány széles arczán bamba mosoly futott át, aztán mintha egy nagyon furfangos, okos dolgot eszelt volna ki, olyan nyomósan intett kezével:

— Te Andris, tudod mit? Vedd el a kis Katát, akkor tied lehet a körtvefa is.

A legény felszökött. — Mond valamit Erzsók néne! S a helyett, hogy haza ment volna, ismét csak a Rákóczy-fa felé vette utját, ismét megismogatta a felpattogzó kérget s a mint tovább szemlélte az óriás törzsöt, elhatározta, hogy majd beszél a kis Katival. Azután azt kérdezte magától, hogy hátha e közben a Bori anyja rászánná magát, hogy a leányát neki adja, mi lenne akkor?

Eros kérdés: Bori és a nagy körtvefa között választani! Nem adott magának határozott feleletet, csak ahhoz a gondolathoz menekült, hogy Borit nem adják, akkor hát a körtvefa, azaz kis Kata. Aztán harmadnapra, a mint «himes» sulykaival a hetivásár felé tartott, mind kellemesebben időzött azon gondolatnál, hogy milyen hálásan fog rá tekinteni a kis leány, mikor majd előadja szándékát és a biztonság nyugalmával közeledett a virágos terraszu uri lak felé. Mikor a kapuhoz ért, beizent, hogy jöjjön ki Pál kis Kata egy szóra, a nénye izent valamit. A kis leány futva jött, s mikor meglátta a legényt, lángoló pir öntötte el szép arczát.

Ni, még nem is csunya, gondolta Andris, de aztán azt is hozzágondolta, hogy most csak azért formásabb, mert kipirult a futástól, más-különbön mindig olyan, mint egy kép. Mert a kis Kata keskeny, halvány arczával, szelid, nagy szemével sehogy sem vált be paraszt izlésre, még a nényét is szebbnek tartották, mert legalább van husa és színe, meg a szeme szép kis fekete.

— Jó napot, kis Kata! — mondta a legény és kissé izgett-mozgott, hogy hol kezdje a leánykérését —... mind elkele a sulyok, kis Kata.

— Hála istennek! aztán szeliden, gyöngéden feltekintett a legényre — milyen jó is keed Andris, hogy mindig felkeres engemet... mikor látta édes anyámat?

— Tegnapelőtt voltam ott... ott voltam kis Kata és el sem találánád, hogy miről beszélünk, azért a beszédért vagyok én most itt... nem is vesztegelhetek mód nélkül sokat, mert vár a czimborám... de ha akard tudni, mit beszélünk, s ha az neked nem lenne ellenedre, el is mondanám...

A leány szíve hevesen dobogott, megérezte a dolgot; mindig, mindig erre a pillanatra gondolt, a mióta ez az áldott szép legény — a milyen nincs több ezen a nagy világon! — befördítatta az ekéket az ő kicsiny földjükre. Aztán akadozva csak annyit mondott:

— Nekem semmi sincsen ellenemre, a mit keed jónak lát.

A legény megfogta a leány kezét, s míg ő semmit sem érzett, a kis leány majd elszédült a gyönyör miatt.

— Kis Kata! Azt mondta a néne, a «szép kis szikra», hogy... hogy... na hát nem szaporítom a szót... de ha akarnád, az meg is lehetne, mert én akarom... azt monda, mikor benéztek hozzátok, hogy vegyelek el tégedet feleségül... úgy hát, ha te is akard... na add vissza a kezedet beleegyezésül.

A kis leány reszketve nyujtotta vissza kezét és úgy tekintett egy pillanatra a legényre, hogy az ismét elgondolta, miként olyan hálaladatosan nem tud a világon senki nézni, s azt sem tagadhatta el maga előtt, hogy ez a tekintet jól esik neki.

V.

Mikor az özvegy megtudta az Andris szándékát, nem nagyon örvendett felette s azt mondta, hogy úgy lesz, a mint el van rendelve. Ha nem sejtette volna, hogy a Rákóczy-fa játszsza a főszerepet, akkor sem örvendett volna, mert az Andris anyját úgy tekintették és úgy is nevezték maguk között, hogy az a hétfejű sárkány, a ki égedelemm teszi majd a meny életét. Nem is lesz ez amolyan igazi szándék, gondolta az özvegy s mivel sem leánya, sem a fiú többet nem szóltak róla, ő is úgy tett, mintha semmit sem tudna: holott később láthatta, hogy a dolog nem marad abban.

Maguk között Andris és Kata elhatározták, hogy szolgál még másfél évig, akkor a legény kikerül a sor alul s meglesz a lakodalom.

A lakodalom! Tehát, — gondolta a kis leány — az ő pártján is úgy fog csillogni a napsugár, mikor majd ott állnak a pap előtt, a mint ragyogott a többi boldog menyasszony pártján is!

Aztán az az év, a mit most átélt, végtelen boldogan repült el; tehát volt az ő tavaszkorának is verőfénye, boldog, derült verőfénye. Andrisal minden bétén találkozott a hetivásáron és mindig szebbnek, jobbnak ítélte a legényt, s el sem tudta képzelni, mivel érdemelte ki ezt a nagy boldogságot. Már ha ő ilyen boldog, még többel érezte magát adósnak a szegény nyomorék iránt, a ki épen nem is szerénykedett kívánságaival.

Eljött az idő, hogy Andris kikerült a sor alól és most már komolyan beszélt leendő anyósával. Az özvegy el volt erre készülve és nyugodtan szolt:

— Andris, még nem kötéd le egészen magadat, még van időd visszalépni; ismerem szándékodat, tehát, hogy csalódás, késő megbánás ne érjen, megmondom igazán a dolgot: nézd itt van ez az irás, pártját is készítették neki; az pedig le van téve a maga helyére. Az van ebben az irásban, hogy halálom után a nagy fátat ki ne méréselje senki vágni, átok alatt hagyom ezt s nincsen a világon az a prókátor, a ki elfogathassa ezt a dolgot, úgy meg van az irva!

A legény tekintetét elfutotta a vér, merőn nézett maga elé és az ezer himes sulyok, meg a kettő, ott tánczolt előtte, előbb szikrát szórtak, aztán lángoltak, végre üszökké és hamuvá porlóvá összeestek. Mit tegyen? Mit szóljon?

Az özvegy látva ezt a töprengést, kiment a szobából és beszélgetni kezdett a nyomorékkal, a ki czifrán öltözködve, ott ült egész nap a tornácson, hogy az utczán járók gyönyörködjenek az ő günyjában.

Tehát a fát ki nem vágthatom soha — gondolta Andris — de az még sem lenne jó, hogy az egész világ megtudja, miért akarta elvenni Pál kis Katát... Különbön egyszer meg is kell házasodni... Borit nem adják... úgy van miért is ne venné el azt, a ki ezért olyan hálás lesz egész életére... elveszi!

— Hát ha így rendelte a jó Isten — mondta búcsúzóra az özvegy — megnyugszom szent akaratában.

De azért sehogy sem tetszett neki ez a dolog, és egész éjjel sirt.

Egy országos vásár közeledése nagyon kicsi dolog annak, a ki sok fáradságának gyümölcsét, reményének megvalósulását nem attól a vásártól várja. A kis Katának az a nap, mikor egy pártát vehet, volt a meglegedés várva várt napja. Asszonya mosolygva azon a forró vágyon, szives szavakkal adta át bérét.

— Helyesen, Kata! ideje már magadra is gondolni, szegény teremts, mindig másokért szolgáltál s különösen nagyon elkényeztetted a nyomorékokat, minek annak annyi czifra ruha? — Hát instálom, úgy sincs neki az életben semmi gyönyörűsége.

És mennyi volt neked! — gondolta az asszony — azután pedig figyelmeztette, hogy eszén járjon, menjen addig a piacra, míg be nem jönnek az atyafiai. A kis lány szeliden mosolygott:

— Jaj, instálom, a pártáról le nem mondom; álló nyolec esztendeje, hogy mindég csak azt forgatom a fejemben. Azt, hogy eddig odaadtam minden keresetemet, nem bánom, még jól esett nekem, hogy segíthettem édes anyámasszonyékat.

A mint Kata a piac felé vette utját, egyszer csak édes anyja toppan elé a szomszédasszonyával. Az özvegy végtelen rossz színben volt, s szemében az éjjeli sírás nyomai nyilván látszóttak. A leány szívet mély részvét és erős aggodalom fogta el az édes anyjáért; csak most érezte, hogy mennyire fájna, ha őt szenvedni látná:

— Mi a baja, édes anyámasszony?

Az anya nem vallotta volna meg, hogy épen őt sajnálja s azért bánkodik, hogy milyen pokol lesz az élete s kiterő feleletet adott;

— Van annak oka a bánatra, kinek nyomorék az egyik gyermeke!

— Valami baja esék Erzsók néne, — kérdi szorongva Kata. A szomszédasszony megböki könyökével: — Hát nem elég baj az, ha valakinek csak úgy adnak, mint a vaknak? Már most is mind attól retteg a boldogtalan, hogy hát ha nem veszel neki piros csizmát?

Az édes anya nem is sejtette, hogy mit akar leánya venni a pénzzel és nagyon természetesen talála, hogyha van miből, egy piros csizmát vásároljon, annak a szerencsétlennek. Mig két oldalán is beszéltek a nyomorék jogos kívánságáról, a szegény leányknak a szívébe nyíllalt és látta a ragyogó égből aláhullni a fehér gyöngyös szalagos pártát: hiszen az a párta, meg amaz örömteljes pillanat, mikor a pap rájuk adja áldását, ugyanegy fogalom volt előtte.

A csizmás-sátrakhoz értek, anya és szomszédasszony kiválasztották a legdrágább piros csizmát, karjokra is akasztották és odaszóltották Katát, hogy fizesse már ki. A leány összereszt, tehát csakugyan vége mindennek és kábultan nyujtotta oda anyjának minden pénzét. A sátor, a vásári tömeg forgott szemei előtt és közel volt az elaléláshoz. A szomszédasszony magához térítette:

— Na, gyere szógám a másik sátorba, szegelted meg a csizmát.

Erre a leány magához jött, szelid felé fellázdát és ingerült keserűséggel váltotta fel elszibbadasát és megrázza vállát, oda kiáltott:

— De már szegyet nem veszek rá!

Aztán esodálkozva erélyességén, gyorsan hazament. S mikor asszonya szelid szemrehányással fedte, akkor is megmutatta, hogy milyen erélyes tud lenni:

— De már szegyet nem vettem rá! — mondta egész hősi elszánttsággal, — azt nem vettem!

(Vége következik.)

A LEVÉLBÉLYEG JUBILEUMA.

Londonban, Bécsben, Magdeburgban s más helyeken rendeztek a jelen évben nemzetközi kiállításokat abból az alkalomból, hogy 1840-ben május 10-én, tehát ötven évvel ezelőtt, Londonban megjelent s közhasználatra bocsátott az első levélbélyeg. Csak ötven év telt el azóta; az emberi művelődés történetében valóban párányi korszak, de a levélbélyeg óriási forradalmat idézett elő, oly nagyszerű, melyhez csak az ötven éves jubileumát szintén nemrég ünnepelt vasut használatba vétele hasonlítható. Jelenleg már magában Angliában évenként 1 1/2 milliárd levélbélyeget használnak; körülbelül 220 állam fogadta el ezt a csekélységnek látszó, de nagy fontosságú közlekedési reformot, s a levélbélyegekről egy külön tudomány, az úgynevezett philatelia, keletkezett, melynek művelését a világ minden részében számos egyesület, s több mint 50 szakközöny, egész nagy könyvtárak s több külön múzeum támogatja, mely utóbbiak közt különösen a Bécs melletti Alsó-Döblingben, továbbá Berlinben és Párisban levő nemzetközi postamúzeumok valóban megtekintésre érdemesek.

A levélbélyeg ma már oly közönséges valami, hogy szinte lehetetlen elképzelnünk, hogy a postaforgalom gyarapodásával ennek az egyszerű jelnek alkalmazására rögtön nem jöttek reá, annyival inkább, mert a pénzügyi szempontból szükséges bélyeges papírokat már a XVI-ik században is szelvére használták. Azonban tudvalevő dolog, hogy már a rómaiaknak is volt pecsétnyomójuk és név alá nyomtató jegyük s azért a nyomdászatot az új-kor küszöbén találták fel,

midőn a szellemi közlekedés szükségét jobban kezdték érezni. A levelek szertartásos küldözgetése is, bármily sok fáradsággal és nehézséggel járt, természetes volt addig, míg a gőzhajó és vasut korszaka s velük együtt az élénkbb forgalom időszaka be nem következett s ép oly ter-

be, melynél nevezetes újítás volt, hogy a leveleket általa kiadott bélyeges papírszalagokkal kellett bevonnai s ő a bélyegre a keletet jegyezte fel. Ez az újítás akkor oly nevezetes volt, hogy költők is megénekeltek, de mindamellett csakhamar megszűnt, s a levelezést ismét a savoyardok (gyalogposta) közvetítették. Szardínia királyságban továbbá 1818-ban léptettek életbe levélbélyegeket, melyeknek boríték alakjuk volt s ezt a példát Svédországban és Angliában is utánozták annyiban, hogy a levélborítékokat gyárilag is kezdték előállítani.

Mindezek a szórványos kísérletek nagy eredményeket nem mutattak, s a levélbélyeg elfogadása valóban csak a nagy postareformer, Sir Rowland Hill, működésével lett általánossá. E kiváló férfinak, ki tudvalevőleg a penny-rendszer meghonosítása által tette nevét világhírűvé, már az egységes levéldíjszabály életbe lépésekor terve volt, hogy azt a levélbélyegekkal kapcsolatba hozza. De ezek tulajdonképi feltalálója Chalmers Jakab angol könyvkereskedő (1782—1853.), ki a hátlapján ragacsos s így külön-külön felragasztható levélbélyeg talált föl. Az ő találmánya először 1834-ben jutott nyilvánosságra, de Rowland Hill agitációjáig csekély figyelemben részesült. Midőn végre az angol parlament heves viták után 1840-ben január 10-én elfogadta a penny-rendszert, azaz az egységes levéldíjszabályt, nyilvános pályázatot hirdettek ki levélborítékokra és levélbélyegekre is. A levélborítékok közül Mulready festő csinos rajza, mely a világgal megfogadtatott el, a bélyegekre nézve pedig Chalmers jegyei, melyekre Bacon metsző a ki-

A KARLÓCZAI SZERB GYMNÁZIUM ALAPRÖ-LÉTETELI ÜNNEPÉLYE.

Singer József pillanatnyi fényképe után rajzolta Cserna Károly.

mészertes volt az is, hogy ezen idő óta a levélforgalom egyszerűsítése is napirendre került.

A levélbélyeg általános használatba vételét azonban, mint csaknem minden más találmányét, egyes sporadikus kísérletek előzték meg. Így tudjuk, hogy 1653-ban aug. 8-ikán egy De Belayer nevű francia Párisban postát rendezett

rendszer, azaz az egységes levéldíjszabályt, nyilvános pályázatot hirdettek ki levélborítékokra és levélbélyegekre is. A levélborítékok közül Mulready festő csinos rajza, mely a világgal megfogadtatott el, a bélyegekre nézve pedig Chalmers jegyei, melyekre Bacon metsző a ki-

KARLÓCZA. — SINGER JÓZSEF FÉNYKÉPE UTÁN RAJZOLTA HÁRY GYULA.

rállyó képét véste. Az első ily, egy angol garast (penny) érő levélbélyeg, 1840. május 10-én bocsátották ki.

A levélbélyeg diadalutja kezdetben nem volt gyors. Anglia után jellemzőleg először Brazíliában 1843-ban honosították meg, hozzánk, valamint Ausztria és Németország nagyobb részébe is csak 1850-ben jött el s 1855-ig még csak 32 állam fogadta el. Azóta azonban oly rohamosan terjedt el, hogy már 1879-ben dr. Stephan német főpostamester kezdeményezésére meg lehetett alkotni a «világposta-egyletet», a melynek esodás hatása alatt ma egyetlen kis levélbélyeggel a föld nagy részét beutazhatja a levél s e mellett már 1869-ben, október 1-én, épen hazánkban, életbe lépett a levelező-lap is, mely a levélbélyeg diadalának újabb jelensége.

Mily nagy mai napság már a levélbélyeg fontossága, látható abból, hogy tisztán a berlini államnyomdában a levélbélyegeg készítésére naponként egy mázsa gummit s a levelező lapok készítésére szintén naponként 45 mázsa kartonpapírt használnak fel s hogy a szenvedélyes levélbélyegyűjtők, kik között a párisi Roth-

vitzükört övező panoráma mindegyre változik, de mindig festői és üdítő.

A mocsaras partok nádasaiiban a vízi szárnyasok lármája hallatszik egész nap. Vadászok, halászok gyakran benyomulnak zsákmányért. A part ezen az oldalon több száz ölynire sekély, s a mocsaras terület nagy terjedelmű. A tenyészet buja. Nád, sás, vízi növény magasra nő; a fűbokrok buján zöldelnek.

A ki szereti a magányt, a természetet, órákig elandaloghat itt, nézve a szárnyaló felhőket, hallgatva a vízi madarak soha sem szünetelő zaját. A festőnek rendkívüli hangulatos kép. *Mesterházy Kálmán*, az ifjabb festői nemzedék egyik legtehetségesebb tagja, szintén ily pontot választott ki a Balatonról, a nap nyugtával. A magány, a nyugalom, a felhős ég, melyet a nap bibora fest meg, a levegő melegsége és a nagy távol, kellemes hangulatban egyesülnek a képen.

KÖLT-E A KAKUK?

A hetvenes évek elején «kakuktojás» czim alatt igen érdekes közlemény jelent meg egyik

darat távozni láttam volna. Ez, valamint azon körülmény, hogy a közelben semmi fészekrakó madár nem mutatkozott, erősen gyanítottá velem, hogy itt egészen különös eset forog fenn, mely kíváncsiságomat most már rendkívül felkeltette. Óvatosan közeledtem a kérdéses helyhez, és a kakuk másod ízben is felszállt, ezuttal félkört írva le körülöttem s távolabb egy fenyűsűrűségbe repült. A tojások tüzetesebb megvizsgálása alkalmával úgy találtam, hogy kettő ezek közül egyenlő nagyságu és hasonló alakú, jellehet alapszínük különböző volt. Az egyiknek sárgásfehér alapszíne sötétbarna pontokkal és vonalakkal volt ellátva, a másiknak sárgás-vörös alapját olajszínű pettyek borították, mint a vörös-begy tojásait. Nagyságra a sármánytojásokhoz hasonlítottak, csak hogy keskenyebbek voltak.

A két jelentékenyen különböző tojás közt legfeltűnőbb volt a harmadik. Ez nagyon emlékeztetett a pinta tojására; szürkés-zöld alap, apró vörös, és nagyobb vörös-barna pontokkal; keskenyebb régen sűrűbb pontozással. A fészek, mint már említém, sima földmelyedésben fű és

MOCSARAS BALATONI PART. — MESTERHÁZY KÁLMÁN RAJZA.

schild gyűjteményére már több százezer frankot szentelt, több mint 10,000 fajta levélbélyegét különböztetnek meg, a melyek eddig használatba kerültek s ezek száma folyvást szaporodik, valamint a postákon elküldött levelek száma évről-évre több millióval lesz nagyobb. Valóban, ha meggondolja az ember azt a nagy hatást, melyet a levelezés megkönnyítése úgy anyagi, mint szellemi életünkben okoz, a levélbélyeg feltalálásának jubileumát nem fogja csekélységnek tartani.

MOCSARAS BALATONI PART.

Mesterházy Kálmán rajza.

A Balatonnak nemcsak víztükrre szép, hanem vidéke is változatos. A keleti oldalon a lapos síkság, melyen az akaratyai magányos fa mérföldekre ellátszik, mint valami óriás gomba. A zalai partszél futó homok, de azontul zöld vetések, szőlős halmok mosolyognak. Fonyódon alól mocsaras a vidék. A nyugati oldal hegyes, a vízbe mélyen benyúló kopár tihanyi félszigeten túl pedig romok koronázzák az ormokat. A nagy

külföldi tudományos folyóiratban, melyben az állítattott, hogy a kakuk néha — a nélkül, hogy fészket rakna — tojásait kikölti, kicsinyeit táplálja és felneveli.

Újabban ez állítást egy német főerdész és természettudós határozottan megerősíti.

A főerdész e felfedezését következőleg írja le:

Múlt év május hó 16-án az erdő éjszakkéleti részében egy fiatal ültetvényt vizsgáltam meg, midőn a közeli bokorból hirtelen egy kakuk röpkölt fel. Halványbarna színéről azonnal felismertem, hogy nőstény. A mint azon helyre érttem, honnan a madár felszállt, sima földmelyedésben három tojást találtam, melyek különböző színűek által tüntek fel s egyik a más kettőnél jelentékenyen kisebb volt. Mivel a kakuk többször körülrepkődött, a közeli sűrűségbe vonultam, honnan a madarat szemmel tarthattam. Néhány percz múlva ismét megpillantottam a föld színéhez közel repülve, s midőn azon helyre ért, hol a tojásokat felfedeztem, leszállt. Azt hittem, hogy épen most akarja tojásait a talált tojásokhoz lerakni. Körülbelül háromnegyed órát vártam leshelyemben, a nélkül, hogy a ma-

rekettyebokrok közt volt s 30—35 centiméternyi kiterjedéssel birt.

E vizsgálat után gyorsan eltávoztam s egy magaslatra másztam, honnan távcsöveimmel pontosan áttekinthettem a helyet. Körülbelül egy negyedóra eltelte után ismét visszatért a kakuk és néhányszor körülrepkődve leszállt a fészekre. Másfél órán át folyton szemmel tartottam, mely idő alatt mozdulatlanul a tojásokon maradt s így semmi kétségem sem volt többé, hogy a kakuk saját tojásain kotol.

Május 25-ig nem zavartam a kakukot kotlásában. Említett nap felkerestem a fészket s nagy örömmre, a kakuk eltávozása után, egy kis kakukot találtam benne. Korábbi tapasztalataim szerint öt vagy hat nap óta bujhatott ki a tojásból, mert hát- és szárnytollai fényesek s szemei félig voltak fedve a szemhártyák által. A vörös-barna és kis tojás oldalt feküdt a fészekben. Előbbi be volt nyomva és zápon maradtak látszótt, a kisebbik sértetlen állapotban volt. Midőn ki akartam fujni, félig száradt és megromlott anyagot találtam benne.

Ezalatt az anya szüntelenül körülöttem röp-

ködött, mely mutatta, hogy mily nagy gondtal függ kicsinyén. A fiatal madárkával tett kísérleteim egészen más eredményt idéztek elő, mint a milyet korábban egy vörösbegy fészében talált két kis kakuknál észleltem. Ezek folyton nyugtalankodtak, tollaikat felborzolták s egyikük időnként fejével hevesen csapkodott. Vizsgálatom új tárgya ellenben nagyon csendesen viselte magát s fejét és nyakát a földre fektette. Nem hatott rá, ha hátát, mely a kis kakukot jellemző mélyedéssel bír, újjaimmal megérintettem, vagy egyik tojást vagy valamely más kerek tárgyat tettem hátára. Ebből azt következtettem, hogy maga a tojótól anya tojta félre a készületlenül maradt tojásokat, nem pedig a kis kakuk, mint azt az idegen fészkekben levő fiatal individuumok itt ott tenni szokták, miáltal a tojásokat vagy mostohatestvéreiket kitalják.

Ezután ismét visszavontam leshelyemre, mert még nem kémlenhettem ki, miként táplálja az anya kicsinyét. További időzésemet megzavarták a fűtolvajok, kik a közelben garázdálkodtak s így vizsgálataim folytatását nyugodtabb napra halasztottam.

26-án reggel, midőn megfigyelésem helyére érkeztem, alkalmam nyílt néhányszor láthatni, miként táplálja a kakuk kicsinyét zöld hernyókkal. E mellett a kis fiókát sokszor és tartósan melegengette. Ugyanis figyelő helyemről távessé-vennem jól kivihettem a fészken ülő anyát. Huszonkét perczig maradt e helyzetben, midőn hirtelen felemelkedett és a föld színe felett tova repült. Felhasználva a madár távozását, azonnal a fészkekhez siettem, s a kis kakukot csaknem egészen kinyitott szemekkel találtam. Közéledésemkor előtést felemelte, narancsszínű csőrét feltátozta s finom pityegő hangot hallatott. A fészek körülötte teljesen tisztán volt tartva, nyílt példa arra nézve, hogy az anyamadar a fészek-lakó madarak rendes tulajdonságával bír. Mintegy három percz múlva, leshelyemből — hova visszavontam — láttam az anyát a fészektől hat—nyolcz-lépésre leszállani, majd látszóvén előtől zöld tárgyakból álló tápszerrel — valószínűleg sáskákkal, — jelent meg, a kicsinyt etette s ezután negyedórán át melengette. Eltávózása hasonló módon történt. Nehány percz múlva hasonló táplálékkal tért vissza, az etetés után azonban rögtön eltávozott. Másodszori visszatérte és etetése után a kicsiny melengetésre követte. Jó negyedóra elteltével távoztam, a nélkül, hogy a madarat zavartam volna.

Eközben több himkák hangját hallottam. A közeli bozót magas fáján gyűltek össze, hangosan csattogtatták szárnyaikat s szerelmes *quavavah* kiáltásukra a nőstények *kiviviri* kiáltása felelt. Mulatató látványt nyújtott a szerelmes fiókák sürgő mozgása, melyet távozásom alkalmával még sokáig szemléltem a távolból. Majd a tölgy- és fenyűfák koronáin mutatkoztak, föléjük irányozva szétnyitott kormánytollaikat, szárnyaikat lecsüngenve, miközben sokszoros «kukuk» kiáltást hallattak. Zajosan üzték az ágak közt fel s alá a nőstényeket, melyek halványabb barna színű tollazatuk által különböznek a sokkal sötétebb színű himektől. Röviden a kakukok az erdőszélben egy kis rendez-vousra látszóttak összejönni.

Kíváncsi lévén a kakukok csoportos megjelenésének okát meg tudni, a szomszédos ligetbe mentem, hova az anyamadar többször repült táplálék után. Ott azután felfedeztem a «tortrix viridiana L» egy telepét, mely valószínű okát képezte a kakukok csoportos összegyűlésének.

Kétségtelen tény tehát, hogy a kakuk néha — a nélkül, hogy fészket rakna, tojásait kikölti s kicsinyeit felneveli.

Közi: INCZE JENŐ.

A VILLA.

Az ókorban s az egész középkoron át még a legelőkelőbb körökben is újjak szedték ki az eledelt a tálból s a villa használatát nem ismerték. Neptun hármas villája s a homéri hősök pecsényenására tanúsítják ugyan számos, a középkorból fennmaradt emlékek együtt, hogy a villát már régtől fogva ismerték, de azokat csak a konyhában használták a hús forgatására, az evésnél soha. A XIV-ik századtól fogva az előkelő házak leltárjaiban már csaknem mindenütt fordul elő villa, de csak kivételesen, és sokkal csekélyebb számmal, mint a kanál s kés, és szembe-ütően nem ily használatra. Anjou herczeg bir-
tokában 1360-ban egy villát jegyeznek fel, V. Ká-

rolly francia királynak (1380) már kettő volt ezüstből s kristály nyéllal. «Clemence de Hongrie» inventáriumában 30 kanál mellett csak egy villa van, az is ezüstből. Touraine herczegnőnek (1389) szintén csak két villája volt, bár kilencz tuczat kanala. A villa ezen régi okiratokban «fourchette» név alatt fordul elő, németül gábelin. A XV-ik században sem lesz gyakoriabb s ekkor is a villa rendesen mestermű. A Louvre leltárjában (1420) hat ezüst villa fordul elő, abból három aranyozott. Savoyai Sarolta herczegnő leltárjában (1483) egy ezüst villa említetik. A középkori festményeken, habár étkezések gyakran fordulnak elő, villának nyoma sincs, még Paolo Veronese híres képén, a kanaei menyegzőn, s a hollandok hasonmáru képein sem látunk villát egész a XVII-ik század végeig.

A középkori krónikások gyakran írják le részletesen a lakomákat, de a villáról soha sem történik említés, ellenkezőleg gyakran említik azt, hogy a legelőkelőbb vendégek is ujjakkal szedték ki az eledelt a tálból. Még a kés is igen ritka. Angliában — tudjuk — még a XVI-ik században is minden vendég magával hozta kését s ebéd előtt egy falon csüngő köszörü-kövön maga élcsitette meg. 1598-ból van feljegyzés, hogy Beaufort herczegnő egy lakoma alkalmával a mellette ülő IV. Henrik francia királynak egyik kezét csókra nyujtotta, míg a másikkal épen a tálból vett ki egy darabot. Ezért is szokásban volt az ebéd elején s végén a vendégek közt külön mosdó eszközöket hordani szét.

Pedig, mint láttuk, a villát már régen ismerték s valószínű, hogy különösen Angliában az asztalnál is használták, de nem arra a czélra, mint jelenleg, hanem hogy a kenyeret feltűzék rá s a kandalló lángjánál megpirítsák. Kivételek azonban fordulhattak elő. Így a ragadós czukorsüteményeket, málnát s más oly eledelket, melyek a kezét nagyon bepiszkolták volna, valószínűleg villára szúrták. Egyszer még a XI-ik században fordult elő, hogy egy velencei doge neje, ki bizánczi eredetű volt, a húst apró darabokra vágta s villával vitte szájhöz, de ezt Petrus Damianus, ki az esetet feljegyezte, a bizánczi elpuhulás non plus ultrájaként tünteti fel, s valóban ily «megbotránkoztató» szokás Európában századokig nem ismétlődött többé. A szolgák által feldarabolt húst a vendégek ujjakkal vették ki s azután rendesen fogaikkal szaggatták szét, oly módon, mit ma minden uri háznál tisztességtelen dolognak tartanak. Sőt arra is volt eset, mint régebbi okiratok tanúsítják, hogy a husdarabot kormókkal tépték szét. De ezt már régebben is illetlennek tartották s a híres rotterdami Erasmus 1539-ben egyenesen oktatja olvasóit, hogy három újjak vegyék ki az ételt a tálból s vigyázzanak rá, hogy, midőn a szájba teszik, az ortt ne érintse vele. Della Casa boneventi püspök 1544-ben irt illemtámban, mely 1598-ban francia fordításban is megjelent, egyenesen megmondja, hogy asztal előtt illik mindenkinek a társaság szemeláttára megmosni kezét, hogy mások is lássák, hogy tiszta kézzel nyúl a tábla. De épen e szerint illetlen az újjakat összesziszni vagy épen az asztalkendő is. Ilyen illetlenségek azonban nem voltak abban az időben ritkaságok. Brantome beszéli, hogy a Valois-királyok udvarhölgyei a tálakban ujjakkal valósgos vadászatot üzték, bár ugyanó megjegyzi azt is, hogy az előkelőbb urak igen gyakran ettek keztyüs kézzel.

A XVI-ik század vége felé a villák használata már gyakoribb kezd lenni, de csak a legelőkelőbb körökben. Duprat kancellár ezüst eszközei között, melyeknek értéke 33,848 livre volt, két tuczat kanalat s csak egy villát találunk, de 1599-ben d'Estrées Gabrielle, IV. Henrik király kedvese, már 20 villával rendelkezett. A történetírók szerint a villa használatát a francia «Mignons» név alatt ismeretes divathősök honosították meg, III. Henrik idejében; ugyanazok, kik az ingallérokat is keményítették. Ezek az urasok, hogy kezüket be ne piszkolták, mindent, még a babot, borsót is, villával ették, s a jó párisiak gyakran csufolódtak ezen az új szokáson, melyet gyakorolni kezdetben természetesen igen nehéz volt. A divat azonban tovább terjedt. Legelőször Olaszországban s Angliában; a XVII-ik század elején már gyakrabban történik említés felőle, mint olasz szokásról, melyet az angol Ben Johnson egy vigjátékában nagyon nehéz, de hasznos művészetnek nevez. Az új szokásról különben még ennek a századnak második felében is csak mint ritkaságról emlékeznek meg, s az

újjakkal evés volt az általános divat. XIII. Lajos már villát használt az evésnél, de neje, osztrák Anna, ki a spanyol udvarnál nevedekett fel, nem volt képes erre s csak újjakat használta.

A villa használatának általánossá tétele Montpeusier herczeg érdeme, ki az olasz eredetű Rambouillet marquis művelt leányát vette el s ezt a szokást XIV. Lajos udvaránál, hol főudvarmester volt, általánossá tette. A nagyhatalmu király udvari szokásait aztán minden előkelő háznál s pár évtized múlva már a polgárok között is feltétlenül utánozták.

A legelső villák teljesen egyenesek voltak, két hosszú hegyes ággal, melyekre a húst fel lehetett szurni; később három-négy águ villákat készítettek, hogy apróbb tárgyakat is kivihessenek s a villa alakja meggyöbült, hogy a kézben könnyebben lehessen tartani. Ez az új alak ma az úgynevezett angol villákban mutatkozik, melyek az előkelő házakban mindenütt teljesen kiszorították a régi egyenes villákat.

VILÁGFELFORDULÁS.

REGÉNY.

Irta VERNE GYULA, francziából ford. HUSZÁR IMRE.

(Folytatás.)

«Az első metszvényen az Atlanti-tenger csaknem teljesen ki fog ürülni és miután a maximum-pont körülbelül a Bermudák irányában fekszik, a tengerfenék szárazan fog maradni, a mennyiben a tenger mélysége e helyen 8415 méternél csekélyebb. Következéleg Amerika és Európa közt nagy kiterjedésű száraz területek keletkeznek, a melyeken az Egyesült-államok, Angolország, Franciaország, Spanyolország és Portugallia megosztozhatnak, földrajzi terjedelmük arányában, ha ugyan e hatalmaságok a megosztást czél szerűnek fogják tartani. De meg kell jegyeznünk, hogy a vizek csökkenése következtében a legrégebb is ugyanannyival alább fog szállni. Következéleg Európa és Amerika tengerpartjai oly magasra fognak emelkedni, hogy még ama városok is, a melyek husz vagy harmincz foknyira fekszenek a maximum-ponttól, csakis oly mennyiségű levegővel fognak rendelkezni, a mennyi jelenleg a négyezer méternyi magasságu pontok légkörében létezik. Ez az eset fog beállni, hogy csakis a legnevezetesebb városokat említsük: New-Yorkban, Philadelphában, Charlestonban, Panamában, Lisszabonban, Madridban, Párisban, Londonban, Edinburgban, Dublinban, stb. Csupán egyfelől Kairo, Konstantinápoly, Danczig, Stockholm, másfelől a nyugat-amerikai tengerparti városok fogják megtartani mostani rendes helyzetüket az általános színvonalhoz viszonyítva. A mi a Bernadákát illeti, itt a lég hiányozni fog, ép úgy, a mint hiányzik ama léghajósoknak, a kik képesek voltak 8000 méternyi magasságuig felemelkedni és a mint hiányzik a tibeti hegylánc legmagasabb csúcsain. Ott tehát merő lehetetlenség lesz élni.

«Hasonló hatás fog előállni az ellenkező metszvényen, a mely magában foglalja az indiai Ozeánt, Ausztráliát és a Csendes-tenger nyugeresztét, a melynek vizei részben el fogják önteni Ausztrália déli vidékeit. Itt a felszínváltozás maximuma a Nuys-föld körül lesz érezhető és Adelaide és Melbourne városoknál az Ozeán felszíne körülbelül nyolcz kilométernyivel fog csökkenni. A légréteg, a melye e városok bejutnak, kétségkívül szeljelett tiszta lesz ugyan, csak hogy nem lesz elég sűrű a lélegzetvételre.

«Ilyen lesz a földgömb egyes részeinek módosulása az első két metszvényben, a talajemelkedést a kisebb-nagyobb mértékben kiürülendő tengermedrekhez viszonyítva. Kétségkívül új szigetek fognak felmerülni, a melyeket a tenger-alatti hegyek csúcsai képezendek ama vidéken, a honnét a ceppfolyó tömeg nem húzódott vissza teljesen.

«De ha a legrétegek sűrűségének csökkenése nagy kellemetlenségeket fog előidézni a szárazföldek ama vidékein, a melyek felemelkednek a légkör magasabb régióiba, mi fog történni azokkal, a melyeket a tenger betolulásának el kell borítania? A légkör nyomásánál csekélyebb nyomás alatt még lehet lélegezni, de néhány méternyi víz alatt a lélegzés már teljesen lehetetlen, pedig a másik két metszvényen ez az eset fog előállni.

«A Kilimandzsarótól éjszakkéletnek fekvő metszvényen a maximum pont Szibériában Irkuczk városánál lesz. E városról fogva, a melyet, mostani magasságát ide nem értve, 8,415 méternyi mélységű víz borítand el, a folyvást csökkenő vízréteg ki fog terjedni a semleges vonalokig, elárasztván az ázsiai Oroszország és India legnagyobb részét, Khinát, Japánt, és amerikai Alaskát a Behring-tengerszoroson túl. Talán az Ural hegyek észcasi szigetecskéik alakjában ki fognak emelkedni Európa keleti részei felett. Ellenben Szt.-Péterváry és Moszkva egyfelől, Kalkutta, Bangkok, Saigun, Peking, Hongkong és Jeddo másfelől el fognak tűnni változó mélységű vízréteg alatt, a mely azonban még mindig elég mély lesz, hogy belefutadjanak az oroszok, az indusok, a siamiak, a kokhinkhinaiak, a khinaiak és a japánok, ha nem lesz elég idejük kivándorolni a szerencsétlenség bekövetkezése előtt.

«A Kilimandzsarótól délnyugatnak fekvő metszvényben a katasztrófák csekélyebbek lesznek, mert a metszvényt legnagyobb részét az Atlanti és Csendes tengerek borítják, a mely utóbbitnak színvonala a Maloun szigetcsoporthal 8,415 méternyivel fog emelkedni. Mindazonáltal mégis nagy területek fognak elborítani e mesterséges vízőn által; egyebek közt Délafrika egyik szöglete az alsó Guineától és a Kilimandzsarótól a Jó-Remény fokig, valamint a délamerikai háromszög, a melyet Peru, Közép-Brazília, Chili és az argentinai köztársaság képez, a Tüzföldig és a Horn fokig. A patagonok bármily magas terméteik legyenek is, nem fogják kikerülni a vízbefutást, sőt még az a szerencsésük se lesz, hogy a Kordillerákra menekülhessenek, mert a hegyes legmagasabb csúcsai se fognak a földgömb e részén a vízből kiemelkedni.

«Felemelkedés, vagy alásüllyedés a tengerek új színvonala fölé vagy alá, és lesz szükségképen a felszínváltozás eredménye a földgömb felületén. Ezen esélyek ellen kell az érdekletteknek védekezniök, ha Barbicane elnök büns merénny idejekorán meg nem akadályoztatik.»

XVI.

A melyben az elégedetlenek kara *crescendo* és *rinforzando* fokozódik.

«A Sürgős Figyelmeztetés» után nem maradt egyéb hátra, mint védekezni a helyzet veszélyei ellen, azokat megakadályozni, vagy legalább előlük menekülni a semleges vonalakra, a hol felszínváltozás nem történhetik.

Az emberiség fenyegetett része két osztályba volt sorozható: az egyike azok tartoznak, a kik a legrétegg ritka vagy miatti fognak megfulni, a másikba azok, a kiknek a vízbe kell fullniok.

E közlemény nagyon különféleféleg értelmezett, de minden értelmzés a leghevesebb tiltakozásokra szolgáltatót alkalmat.

Az első osztályba tartoztak az Egyesült-államokban lakó amerikaiak, az európai francziák, angolok, spanyolok, stb. Az a kilitás, hogy a mostani Atlanti tenger fenekén létező területeket, illető országaikba kebelezhetik, nem volt eléggé kecsgetett arra nézve, hogy elfogadhatókka tegye rájuk nézve ezen átalakulásokot. Így például Páris, a mely az új földszaktól körülbelül ép oly távol lenne, mint a mostantól, semmit se nyerne a csere által. Igaz, hogy örök tavaszt élvezne, de érezhetően vesztené legréteggől. Ezzel pedig be nem érheték a párisiak, a kiknek szokásai közé tartozik azon hiányában, minden takarékoságu szempont mellözésével fogyasztani az élenyt.

A második osztályba tartoztak Dél-Amerika lakói, továbbá az ausztráliaiak, az indusok, a kanadaiak, a sealandiak. Nos tehát! Angolország nem fogja megengedni, hogy Barbicane és társai megfoszszák Nagy-Britanniát leggazdagabb gyarmataitól, a melyeken az angol-szász elem észrevehetőleg kezd kiszorítani a benszültöt elemeket. A mexikói öböl kétségkívül ki fog ürülni, hogy helyet engedjen egy nagy kiterjedésű Antilla-birodalomnak, a melyre a mexikóiak és a yankeek igényt fognak tarthatni a Munro-tan alapján. Az is kétségtelen, hogy a Szunda, Philippin és Celebes-szigetek medre óriási száraz

EGY ÖRJÖNGŐ CSAPAT RONTOTT BE A BÖRTÖNBE.

területeket fog képezni, a melyeket az angolok és a spanyolok maguknak követhetnek. Hiú kárpótlás! Ez nem fogja a borzasztó vízőzón által okozott károkat ellensúlyozni.

Ah! ha az új tengereken csak a szibériai számojédek és lappok, a Tüzföld lakói, a patagonok, a tatárok, a khinaiak, a japánok, sőt akár az argentinaiak merülnének alá, talán a művelt államok belenyugodnának ezen áldozatra. De a katasztrófa sokkal több hatalmaságot fenyegetett, hogysen ne tiltakozót volna mindenki.

A mi különösebben Európát illeti, noha központi országai csaknem érintetlenül maradtak, mégis e földrészt nyugaton fel fog emelkedni, keleten alá fog süllyedni, úgy, hogy félig beszivható levegő hiánya, félig a víz alá merülés veszélye fenyegette. Ezenkívül a Közép-tenger is csaknem teljesen ki fog ürülni, ezt pedig nem tühették el sem a francziák, sem az olaszok, sem a spanyolok, sem a görögök, sem a törökök, sem az egyiptomiak, a kiknek tengeremléki helyzetük kétségtelen jogokat biztosít a tengert illetőleg. Aztán mire lehetne ezentúl használni a szelei csatornát, a mely a semleges vonalon való fekvése következtében meg lesz kímélve a katasztrófától. Hogyan lehessen értékesíteni Lesseps Ferdinánd csodaművét, ha a földszoros egyik oldalán épen semmi Közép-tenger, a másikon pedig csak nagyon kevés Vörös-tenger lesz, — hacsak a csatornát meg nem nyujtják még néhány száz kilométernyire.

Vége Angolország soka, de soha se fog belegegyezni, hogy Gibraltar, Malta és Cyprus a felhőkben eltűnéző hegyormokká alakuljanak át, a hol a hadihajók többé ki nem köthetnek. Nem! Angolország meg fogja beírni ama terület-szaporodással, a mely őt az Atlanti-tenger régi medréből meg fogja illelni. Pedig Donellan őrnagy már azon gondolkozott, hogy visszatér Európába, érvényesítendő a hazája jogait e területekre, azon esetre, ha Barbicane és társai terve sikerülne.

A tiltakozások tehát minden oldalról özönlöttek, még azon államokból is, a melyek a semleges vonalon fekszenek, mert ezek is más pontokon kisebb-nagyobb mérvben veszélyeztetve voltak birtokaikban. A tiltakozások talán még hevesebbeké váltak, midőn a Zanzibárból érkezett sürgöny következtében, a mely a lövés helyét tudatta, még lehetett szerkeszteni a fennbéli közölt és kevésbé megnyugtató figyelmeztetést.

Szóval Barbicane elnököt, Nicholl százados és Maston J. T.-t az egész emberiség kiátkoztat Ellenben a hírlapok pompás üzletet csináltak! Mennyire elkapdosták az összes újságokat.

Mily óriási mennyiségben nyomtatták az egyes számokat. Most történt talán legelőször, hogy egy és ugyanazon tiltakozásban egyesültek mindama lapok, a melyek rendszerint minden egyéb kérdésre nézve elterletés véleményen vannak: a *Noristi*, a *Noroge Vremja*, a *Kronstadt Hirlap*, a *Moszkovskija Vje-domosti*, a *Buzskoje Djelo*, a *Gradjanin*, a *Karlskronoi Alaskát*, a *Handelsblad*, a *Vaterland*, a *Fremdenblatt*, a *Neue badische Landeszeitung*, a *Magdeburger Zeitung*, a *Neue Freie Presse*, a *Berliner Tagblatt*, az *Extrablatt*, a *Post*, a *Volksblatt*, a *Börzencourier*, a *Szibériai Hivadó*, a *Kreuzzeitung*, a *Vossische Zeitung*, a *Reichsanzeiger*, a *Germania*, az *Epoca*, a *Correo*, az *Imparcial*, a *Correspondencia*, az *Iberia*, a *Temps*, a *Figaro*, az *Intransigent*, a *Gaulois*, az *Univers*, a *Justice*, a *Republique Francaise*, az *Autorité*, a *Presse*, a *Matin*, a *XIX. Siècle*, a *Liberté*, az *Illustration*, a *Monde Illustré*, a *Revue des deux Mondes*, a *Cosmos*, a *Revue bleue*, a *Nature*, a *Tribuna*, az *Osservatore Romano*, az *Esercito Romano*, a *Fanfulla*, a *Capitan Fracassa*, a *Riforma*, az *Ephemeris*, az *Arcopolis*, a *Palingnesia*, a *Courrier de Cuba*, az allachabadi *Pionnier*, a *Srpska Nezavisnost*, az *Independence romaine*, a *Nord*, az *Independence belge*, a *Sidney Morning Herald*, az *Edinburgh Review*, a *Manchester Guardian*, a *Scotsman*, a *Standard*, a *Times*, a *Truth*, a *Sun*, a *Central-News*, a *Pressa Argentina*, a bukaristi *Ramanul*, a *Courrier de San Francisco*, a *Commercial Gazette*, a *San Diego di California*, a *Manitoba*, az *Echo du Pacifique*, a *Scientific American*, a *Courrier des Etats-Unis*, a *New-York Herald*, a new-yorki *World*, a *Daily Chronicle*, a *Buenos-Ayres Herald*, a marokkói *Reveil*, a *Hu-Pao*, a *Tsing-Pao*, a *Hai-phong Tudostoi*, a *Kunani Köz-társaság Moniteurje* stb. stb. Még az angol *Mac-Lane Express* is, a mely csak gazdasági kérdésekkel foglalatokodik, behatóan tárgyalta az elborított területeken bekövetkező éhínséget. Nem az európai egysenly felbillenésé forgott veszélyben — gondolt is valaki erre! — hanem az egyetemes egysenly. Elképzelhető, milyen volt e dolgok hatása az egész világra, a melyet a XIX. század végét jellemző idegesség fogékonynyá tett minden elmebetegségre és örült-ségre. Olyan volt a sürgős figyelmeztetés, mint egy bomba, a mely a löpörtoronyba zuhan.

Azt lehetett hinni, hogy Maston J. T. utolsó órája elérkezett. Szeptember 17-én este egy örvöngő csapat rontott be a börtönbe azon szándékkal, hogy öt meglynehelje és meg kell vallanunk, hogy a rendőrség kísérletet tett a merénylet megakadályozására...

Maston J. T. zárkája üres volt. Scorbittné Evangeline asszonyaság, az érdemes tüzer test-súlyának megfelelő mennyiségű arany árn megvesztegette a börtönőrt és megszőktette a nagy matematikust. A börtönőrt annyival könnyebben engedte magát a nagy vagyon által elcsábítani, mivel azt élvezhetni remélte az emberi élet legvégű határáig. Baltimore, ép úgy mint Washington, New-York és a legtöbb amerikai tengerparti város a felemelkedendő város osztályába tartozott ugyan, de még mindig elég levegője lesz, a lakosok mindennapi fogyasztási szükségletének fedezésére.

Maston J. T. tehát biztos helyre menekülhetett a közméltatlankodás dühe elől. Így mentette meg egy szerető nő áldozatkészsége a két világ e nagy megháborgatójának életét. Egyébiránt már csak négy napig kellett várni, — csak négy napig! — míg Barbicane és társai hatalmas terve megvalósulása is bevezégett ténynyé válik.

A «Sürgős Figyelmeztetés» megtette a hatását. Eleinte némelyek kétkedve fogadták ugyan a bekövetkezendő katasztrófákra vonatkozó jóvondoléseket. Most azonban minden kétely elmúlt. A kormányok siettek azon aránylag nem nagy számú alattvalóikat értesíteni, a kik a ritkább minőségű légkörbe fognak felemelkedni, valamint azokat a jelentékenyebb számuakat is, kiknek területeit a tenger vize el fogja borítani.

Ezen értesítések következtében, melyek távirati uton küldettek meg mind az öt világrész-

elkezdődött a nagy népvándorlás, a melyhez hasonlít a világ soha se látott, még akkor se, midőn az árja fajok keletről nyugat felé vándoroltak. Valóságos exodus volt az, a melyben részt vettek a hottentotta, maláji, szerecsen, rézvörös, sárga, barna és fehér emberfajok ágai.

Szerencsétlenségre igen rövid volt az idő. Az órák meg voltak számlálva. Néhány havi halasztás mellett a kínaiak odahagyhatták volna Kínát, az ausztráliai Ausztráliát, a patagonok Patagóniát, a szibériai népek Szibériát, stb.

De most, miután a veszély lokalizáltnak látszott és ismeretesebbé lettek a földgömb ama pontjai, a melyeken körülbelül minden a régi állapotban fog maradni, a rémület is némileg vesztett általánosságából. Némely tartományok, sőt némely államok is, kezdtek megnyugodni. Szóval a közvetlenül fenyegetett régiókat ide nem értve, alig maradt fenn egyéb ama természetesen aggály, a melyet minden emberi lény érez, midőn egy elmaradhatatlan és iszonyú lökést vár.

Ezen egész idő alatt, Pierdeux Alcide, a ki folyvást úgy vesztülkült, mint egy régi távirtdai készülék a villamos távirtdák feltalálása előtt, mindig ezt ismétléte magában:

«De vajjon, hogy fog Barbicane elnök egy ágyut ontani, a mely egymilliószor nagyobb a huszonkétcentiméteres kaliberű ágyunál? Ördögös Maston! Szeretnék vele találkozni, hogy ezt a titkot ki-szófoljam belőle! Ez az egész dolog olyan bolond, hogy sehogy se quadrál a józan észszel!»

Bármint legyen is, a mivellet balsikere volt az egyetlen esély arra nézve, hogy a földgömb némely részei megmenekülhessenek az egyetemes katasztrófától.

(Folyt. köv.)

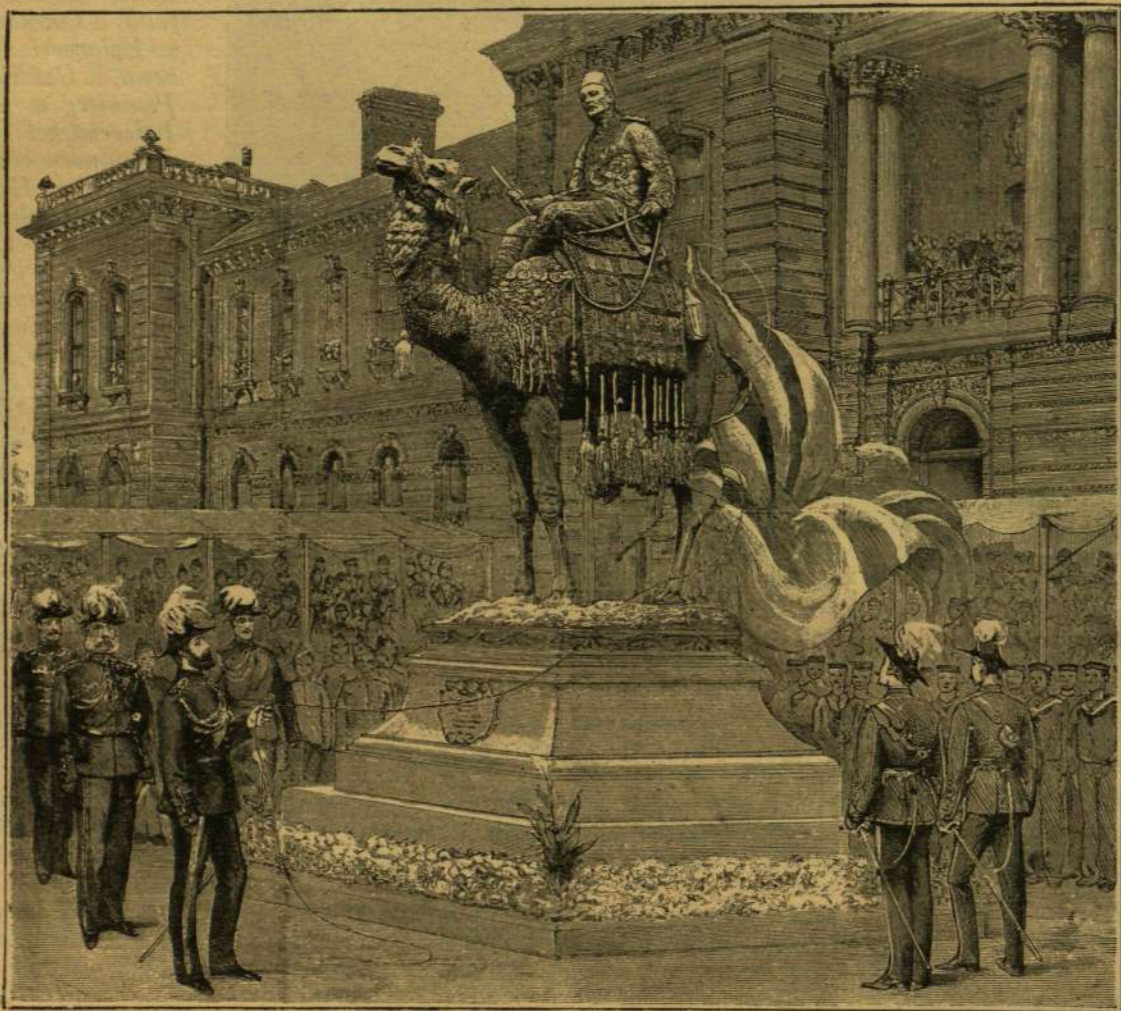
GORDON PASA EMLÉK-SZOBRA CHATHAMBAN.

Az olvasó közönségnek kétségkívül még élénk emlékezetében él az a nevezetes férfi, kit pár évvel ezelőtt, midőn a Mahdi vezetése alatt fellázadt szudáni Khartum városát bevették, árulók meggyilkoltak. Gordon pasa, kiről szólnunk, nem egyszerű hadvezér volt csupán, hanem valóságos előregényalak, kinél a hadvezéri tehetség fanatizmusig menő vallásossággal és egész sajátosság egyszerűséggel párosult, s a ki a mellett az óriási angol birodalom különböző részeiben s azonkívül is oly regényes szerepet játszott, hogy életrajzát regény helyett lehet olvasni, a minthogy azt ifjúsági iratok többször feldolgozták. Legjelentékenyebb eseményűs életében az az idő, midőn mesés gyorsasággal és eréllyel fojtotta el a kínai lázadást, mely az óriási birodalmat már-már teljes feloszlatással fenyegette s valóban megható életének végső éve is, midőn az angoloktól cserbenhagyatva, Khar-tumban a legnagyobb veszélyek között hónapokon át hősi küzdelmet vívott. De mindenkifelett kimagaslók ennek a férfúnak önzetlensége, melyhez hasonló korunk híres hadvezérei között csak a Garibaldi volt s melyről jellemző adomák merültek fel, így többek közt az is, hogy midőn a kínai kormány, nagy tettét megjutalmazni óhajtván, minden elképzelhető kitüntetés és anyagi jutalmat felajánlott neki, a koszorús hős visszautasított mindent csak 20, mondó husz forintot kért, mert — ennyi áru eszímát koptatott el a háború ideje alatt.

Ennek a hírneves férfúnak és hadvezérnek szobrát állították fel most szülőföldjén, Chatham

angol városban s képünk azt a jelenetet ábrázolja, a mint Angolország trónörökösé, a walesi herceg, kiváló angol katonák s más notabilitások kíséretében május hó 19-én a szobrot leplezi.

A szobor különben önmagában is rendkívül érdekes. Talán első eset, hogy valaha teveháton ülő embert örökítenek meg nagyobb emlékműben. A teve tudvalevőleg, bármily hasznos, sőt némely vidékeken nélkülözhetetlen állat is, nem mondható nagyon szépnak s a szobrásznak még az a nevezetes akadály is támad ily terveznél, hogy a magas állattal szemben az emberi alak — tehát a szobor főrésze — meglehetősen eltörpül. Onslow Ford angol szobrász, ki az emlékművet készítette, sikerrel küzdött meg a nehézségekkel s Gordon pasa ezen a szobron nemcsak élethíven, de hatásosan is van előállítva egyiptomi tábornoki öltözetben. Gordon tudvalevőleg több évig volt Egyiptom szudáni részének parancsnoka (a ma sokat emlegetett Emin pasa is ő alatta szolgált s az ő kormányzóságának egy részét kapta meg) s e minőségben kapta a pasa nevet. A szobor alatt különben más felirat nincs, csak az egyetlen név «Gordon».

GORDON PASA CHATHAMI EMLÉKSZOBRAKÁK LELEPLEZÉSE A WALESI HERCEG ÁLTAL.

mintegy önértésen utalva arra, hogy azt a férfit, kit a szobor ábrázol, s kit a szobor leplezésekor a walesi herceg «Anglia egyik legnemesebb katonájának» nevezett, ismernie kell mindenkinek, ki művelt embernek tartja magát.

Gordon pasának emlékét e közadakozásból emelt szobron kívül a halás angolok még több helyen is megörökítették. A híres westminsteri templomban, a hol a legkitűnőbb angol férfiak nyugosznak, márványtábla hirdeti dicsőségét, Chatham és Woolwich kaszárnyáiban mellszobrát állították fel, a rochesteri székesegyházban ablakfestményt készítettek róla, Chathamban árvaházat alapítottak emlékére s így tovább. De mindennél tartósabb a kitűnő katonára s nemes mártyr emléke az angolok halás szívében. Hosszú-hosszu idő telik el, midőn az már itt is homályosodni fog kezdődni.

EGYVELEG.

* Automat fényképezés. Hamburgban van egy ügyesen készített gép, mely bárkiné, ki garasát nyílásba teszi, néhány másodperc alatt kész fényképet ad. A gép előtt van a párnás karosszék, megjelölve rajta az a hely, a hova a fejet kell tenni. A gép egymásután tűnnek fel egyes táblák ily felira-

tokkal: «Készüljön!» «Vigyázzon» «Most». Azutolsó tábla megjelenésekor csengőny szólal meg s ez tart mintegy öt másodpercig s ennek végeztével meg van a fénykép, melyet a gép mintegy öt perc múlva a nyílásból kidob s ekkor új tábla jelenik meg ily felirattal: «Pénztár bezárva». Ha valaki másodpéldányt akar, újból be kell dobni a garast. Az egész leleményes gépezetnél csak a világítás függ a véletlentől, de ezen is lehet segíteni, ha a gépet mester-ségesen világított teremben helyezik el.

* Földedő vadakat találtak közelebb Kelet-Indiában Bagror mellett óserdőkben. A vadak összes öltö-zete csak övök körül állatbőr volt, fegyvereik nem voltak, az idegeneket kövekkel támadták meg s nyelvéket a környéken lakó indusok sem értették. Főátlaplékuk veres föld volt, melyet állatkoponyákból ettek, de különben valóságos csontváznak látszottak, hús és izom nélkül.

* Férjhezmenetel leányok egylete alakult Londonban, oly célból, hogy tagjait a szedelő és kalandor férfiaktól megóvja. Az egyesületnek csak 17 évesnél idősebb, 30 évesnél fiatalabb hajadonok lehetnek tagjai. Minden tag két jegyzéket kap, egyiken a nősülhető ifjakról vannak részletes adatok a másik — fekete — jegyzéken van a házassági szédelőg, részegesek és bigamiában élők neve. Az egyesületnek már is sok tagja van.

* Erősítő fürdő. Angol orvosok tanácsa szerint igen jó a fűző-víz-ammoniakotenni, minden vederre mintegy 30 grammot számítva. Ez a pótlék rendkívül felfrissíti az elbágyadt testet s a bőrt igen simává s tisztává teszi.

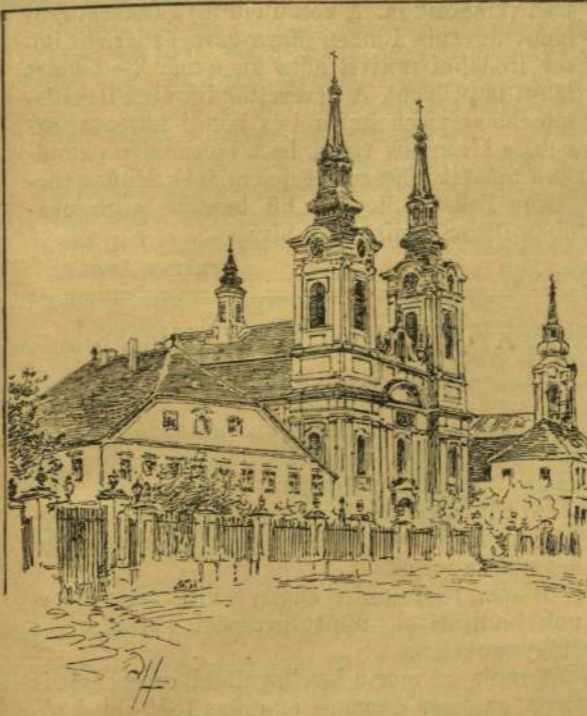
* A színek gyógyító hatására vonatkozólag érdekes kísérleteket tett örülteken egy svájci orvos. A melancholiában szenvedő beteget, ki enni sem akart, világos piros szövét szobában helyezte el s három óra múlva már vidámabb lett. Egy dühöngő örült, kinél más eszközök sikertelenek mutatkoztak, néhány óráig kék szobában tartatván, egész nyugodttá lett.

* A jeruzsálemi vasut építéséhez hozzákezdtek s valószínűleg már őszre be is fejezik. Az első kapavágást Jaffa mellett Jeruzsálem kormányzója s más nevezetességek jelenlétében, nagy szertartással végezték. Egyidejűleg Jaffa kikötőjében is javításokat tesznek, mivel rossz időben gyakran lehetetlen a kikötőbe jutni.

* A vastartalom az emberi testben francia orvosok kutatása szerint már a születés-kor a legnagyobb, később apad. Az új szervezet tehát a magával hozott vasat emészt, míg a testnek többi szilárd részei a táplálkozás következtében megújulnak, sőt gyarapodnak.

* A kalap történetéből. A kalapokat Európában a XV-ik században kezdték általánosan hordani. Alakjuk ebben az időben nagyon hasonlított még a sipkához, de postóból volt, alacsony, keskeny széllel, melyet fekete selyem borított, a tetőn toll, aranyboglár, ékszerekkel kirakott medaillon vagy arany-szentkép volt. A legszebb ilyenmű kalapokat Lyonban készítették. A következő századokban a kalapszél erősen terjeszkedett s rajta különböző tarka tollak s más díszítések foglaltak helyet. XV. Lajos korában a széleket felhajtani kezdték s így keletkeztek azok a háromszögletű kalapok, a minőt Nagy Frigyes is viselt. A múlt század végén aztán már a kétszögletű (a magyarok által úgynevezett pofonütött) kalapok terjedtek el, a mint azok a diplomaták és tábornokok körében ma is divatosak. Legutolsó nagy változás volt a köcsökalapok behozatala, mely 1790 április havában kezdődött meg, úgy hogy a cilinderről már szűz jubileumát üli, bár az alacsony, kerek tetejű kalapokat még most sem szorította ki.

* Hatvan nap alatt utazta körül a földet Train nevű amerikai felolvasó. Március 18-án indult el Takomából, a Washington-területről Japán felé s már május 17-én New-Yorkban volt.

A PATRIÁRKHA LAKÁSA ÉS A SZÉKESEGYHÁZ KARLOVÁZÁN.

A SZERB GYMNÁZIUM ALAPKÖ-LETÉTELE KARLOVÁZÁN.

Mindig őszinte örömmel jegyezzük föl, mikor hazánk bármely területén a művelődésnek és fölvilágosodásnak új oltárt emelnek. Régi dolog, hogy a műveltség, a felvilágosultság az a hatalmas engesztelő erő, mely kiegyenlíti az ellentéteket, megszünteti a felreértéseket, elnézést és kölcsönös türelmet öntve a szívekbe, egymást megérteni és megbecsülni tanít, megnehezíti a visszavonás munkáját s megtanít arra, a miben a nemzetek nagy ereje rejlik, hogy sokan tudjanak gondolkodni és érezni egyformán s közös célokra, közös nagy ideálok felé törekedni tudjanak.

Különösen öröndetesnek kell tartanunk, mikor az egyesítő szellem haladásának ott jegyezhetjük föl egy-egy stádiumát, a hol a faji, nyelvi, vallási különbség ellentéteket teremtett ugyan, azon haza gyermekei között, mely ellentéteket önző, lelkiismeretlen igazgatók nem is mulasztottak el fajgyűlöletre, esetleg tán államellenes célokra használni ki.

E veszedelm ellen legjobban óvszer az általános művelődés terjedése, mely fölülemel a szűk helyi látókörön s megtanít, hogy az emberi társadalomnak, s benne egy-egy ország lakosainak közös törekvéseik lehetnek és kell is, hogy legyenek.

A közművelődés ily öröndetes terfoglalását üdvözöljük abban, hogy a Karlovačan száz év óta fennálló szerb gimnázium, mely eddig egy szerény földszintes házban szorongott, új helyiséget nyer, mely lehetővé fogja tenni, hogy földadatának a mai korszellem fokozottabb igényeinek arányában megfelelőhessen s méltóképen és sikerrel teljesítse azt a hivatását, mely az általános műveltségnek hazánk szerb ajku polgárai közötti terjesztésében áll.

Az új gimnáziumi épületnek e napokban teték le az alapkövet nagy ünnepélyességek között, melyekről a következőket jegyzi föl számunkra tudósítónk.

Folyó évi május hó 12-én ment végbe a szerb főgymnázium alapkö-letétele Karlovačan, a szerb egyház főpapjának és kies fekvésű székhelyén. Brankovics György, az új szerb patriárkha, Dimitrijević Neđarcs vezércei és Nikolics Miron pakráci püspökök és számos lelkes segédlete mellett végezte a felszentelési szertartást. Ez ünnepélyen jelen volt báró Nikolics Fedor, királyi biztos, Jorgovics Dusan titkárjával, Sztankovics Dániel, a horvátországi tartományi kormány belügyi főnöke, és a szerb nemzeti egyházi kongresszus képviselői. Az alapköbe betéteztet a szokásos alapító okmányon kívül egy ott levágott s áldozatul hozott báránynak a feje is, melynek meleg vérét az alapköre öntötték s a körötte álló közönség, többnyire hölgyek, virágokkal temették be. Az egyházi szertartás be- végzése után Lázics István, gimnáziumi igazgató mondott lendületes beszédet, halásan megemlékezve Szabó Döme, a karlovačan gimnázium legnagyobb jötevőjéről, kinek adakozása folytat

jött létre ezen a szerb ifjak oktatására szánt intézet. Az új gimnázium Pártos Gyula és Lechner Ödön budapesti műépítészek terve szerint épül s díszére fog válni nemcsak Karlovačan, hanem az egész környéknek. Angyelic István, mitroviczei esperes, Angyelic Germán volt patriárkha és testvéreces emléket megörökíteni akarván, 180,000 frtot adományozott e célra oly kikötéssel, hogy e nagyszerű épület homlokzatába a felirás legyen bevésve: «Angyelic testvérek a szerb nemzetnek.» A karlovačan gimnázium 1791. évben alapították és, szertartás 1891, a mikor az új gimnázium elkészül, egyszerűs mind annak száz éves fennállásának jubileuma is lesz megülhető. Ezen gimnáziumban az említett idő alatt nyolcz igazgató és 80 tanár működött. Huszezerre tehető a száma azoknak a tanulóknak, kik e gimnáziumban nyerték kiképezetéseiket. Brankovics patriárkha a közművelődésnek szánt az épület alapkövének beszentelése által szerencsés auspiciumok között kezdette meg működését. Adja Isten, hogy a hazafias főpap minden, népének javára irányuló törekvését fényes siker koronázza!

Teljes szívvel csatlakozunk ehhez az óhajtáshoz s midőn az alapkö-letétele jelenetének a helyszínen készült fénykép utáni rajzát bemutatjuk, Karlovačanról készült másik két képünk magyarázatátul kívánunk csak néhány sort még ide igatni.

Egyik képünk Karlovača látképét, a másik az érseki földszintes lakot és a székesegyházat tünteti föl. Karlovačan meg Csernovics Arzen patriárkha választotta metropolisává, ki a török nyomás elől kivándorolt negyvenezer szerb családdal ez előtt épen kétszáz évvel hazánkba költözött s Bács-, Torontál-, Aszód- és Temes-megyék területén, továbbá a Duna mellékén telepítte meg népét föl egész Szent-Endréig, a hol ő maga is letelepedett, utóbb azonban Karlovača tette át székhelyét, mely azóta a magyarországi szerbség metropolisza.

Karlovača városa gyönyörű vidéken fekszik a Duna mellett, a kies Fruskagora tövében. Távólról a legkisebb városok egyike, melyet festői szépségekkel halmozott el a természet. Valóságos kert város, melyet óriási terjedelmű szőlőültvények vesznek körül. A szőlőkertek nagy arányait megítélhetjük, ha megmondjuk, hogy a városnak tízezer holdnyi területéből több mint egy negyedrész, 2600 hold, mind szőlővel van beültetve, a hol kitűnő bor terem, s különösen a karlovačan vörös bor és ürmös mint világkereskedelmi cikik is elsőrangú.

A várost számos templom és aranyozott tetejű torony díszíti. Magoknak az ó-szerbeknek három templomuk van itt, köztük a székesegyház. Mellette van a patriárkha lakása, egy ódon, dísztelen épület, melynek helyére azonban fényes palotát emeltet az új patriárkha, méltót arra, hogy az egész szerb ó-bitű egyház legfőbb tekintélyű főpapjának rezidenciája legyen. Közéleben állt a most lebontott szerb gimnázium, mely 100—200 tanulóknak adott nemcsak nevelést, hanem bennlakást, ételmezést s teljes ellátást is, mert az eddigi gimnázium is internátussal egybekötött alumneummal volt berendezve. Itt van továbbá az érseki papnevelő-intézet, több káptalani s néhány csinos magánépület, járásbíróház, takarékpénztár, posta- és távirtda-hivatal.

Karlovačanhoz egyebekben kedvezőbb volt a természet, mint az emberi kezek, mert építését, utcaiznak rendét és tisztaságát tekintve, még sok benne a kívánni való. Lakosainak száma, kiknek túlnyomó része ó-bitű szerb, továbbá kevés katolikus horvát s valamivel több német, ötezerre tehető, kétszáz házzal.

A város határának jelentékeny részét erdősz borítja s a lakosság a már említett szőlőtermesztésen kívül kétféle állat- s különösen sertés-tenyésztést is, egy része azonban iparral, kereskedéssel, hajózással és halászással is foglalkozik.

Az egész szép völgylapály déli végén elterülő város mai helyén a rómaiak idejében az Accimincum nevű telep feküdt. Történeti nevezetességre tett szert Karlovača a róla nevezett 1699-iki békekötés által, a császári vezérek és a török között, melyet hosszú értekezések előztek meg, a melyek Karlovača és Pétervárad között egy e célra külön emelt épületben, az úgynevezett értekezleti házban folytak. Ennek az épületnek a helyén most Havas Mária kápolnája áll, mely onnan vette nevét, hogy itt állítólag a hóban egy

csodatevő Mária-képet találtak, melyhez ma is bucsura járnak a szerbségi, bács- és torontál-megyei római katolikus lakosok.

A PANICZA-PÖR.

A bolgár fővárosban most tárgyalja a haditörvényeszek azt a pört, mely egész Európában oly nagy port vert föl, a melyet közönséges Panicza-pörnek neveznek. Az általános érdeklődést fokozza az, hogy a vádléval értelmében oly előkelő katonai és társadalmi állású emberek, mint Panicza, Rizov, stb. az orosz politikai ügynökkel titkos összeköttetésben állottak, azzal a büns szándékkal, hogy Oroszország segítségével a jelenlegi bolgár kormányt és fejedelmét megbuktassák.

Azon iratok után, melyek eddig az európai sajtóban napvilágot láttak, valamint azon magyarázatok után, melyekkel a titkos jegyző leveleket az ügyészség kíséri, elég alapos ok forog fenn arra, hogy a bolgár kormány a vádlottakat felség- s hazárulási pörbe fogta. De előre látható volt, hogy a tulajdonképeni tényállás nem fog egészen megfelelni az ezen fölvetéseken alapuló vádaknak. Ezt annál is inkább vagyunk hajlandók hinni, mert nemcsak, hogy részleteiben ismerjük az ottani állapotokat, de alkalmunk volt ezen pör főbb alakjait, tehát legsúlyosabban vádolt tagjait is személyes érintkezés folytán alaposan megismerni.

Mindenki előtt kijelenthetjük, hogy Bulgáriában kétféle politikai elem van. Vannak, a kik Oroszországot nem szeretik, s vannak, a kik Oroszországot gyűlölik. Tehát olyan számottevő, kaputos elem, mely Oroszországot szeretné, vagy az orosz uralmat óhajtaná Bulgáriában, nem található sem a Tuna vilajetben, mely ezt az állapotot már megkóstolta, sem Kelet-Ruméliában, mely még ebben a kiváltságban nem részesült, de ismeri jól az orosz kedélyeskedést testvérei sorsa után.

Ennek a pörnek, mely annyira híressé vált, háttere nem annyira kül-, mint belpolitikai természetű. Igen, de Oroszország is közrejátszik a dolgban, fogják sokan mondani. No, ennek megvan a maga természetes alapja. Az orosz barátság, az orosz segítség a Balkán-félsziget népeinek pártarczában állandó típus. Azok, kik a hatalmon vannak, orosz-ellenes politikát követnek, a kik az ellenzéknek vannak, azok orosz barátok. Mihelyt az ellenzék hatalomhoz jut, elveti, megtagadja eddigi orosz barátságát s azonnal, mint az oroszok esküdtt ellensége mutatja be magát. Az eddigi orosz ellenségek pedig, ha lebuktak a hatalmi helyzetről, orosz barátokká válnak, hogy előbbi policyt ismét visszavivhassák.

Ebből és nem többől áll az egész orosz barátság Bulgáriában, valamint egyebütt a Balkán-félszigeten. A híres Zankov, mikor kormányra jutott, nagy páthosszal mondá egyik parlamenti beszédjében, hogy még a méz sem édes, ha az Oroszországból jön. Pedig ugyanaz a Zankov épen akkor építé emeletes házát a Rakovskyy

Panicza. Zakaria Stojanov. Rizov Dimitár.

utczában azon a pénzen, melyet Oroszországból kapott ellenzéki korában. És ebből áll a mostani pör alapja is, ha az lélektani szempontból veszszük. Inkább belső, bolgár dolgokról, egyének harezáról egyének ellen van itt szó, nem pedig külső segedelem mellett olyan természetű felforgatásról, mely alkalmas legyen Oroszországnak az utat egyengetni abban a Bulgáriában, melyben az utóbbi években annyi kudarcot vallott minden vállalata.

De hogy Oroszország különösen a regensek korában annyi szegényteljes kudarcot vallott, hogy csak a Kaulbars esetét említsem, vagy az orosz hadirajnak megindulását Várna ellen, ezt főként azoknak is köszönheti Bulgáriát, a kik most a szófiai kaszárnyában haditörvényszék előtt állanak. Főként *Panicza* és *Rizov* dolgokat lázas tevékenységgel azon, hogy az orosz törekvések kudarcot valljanak.

Most három éve arról volt szó, hogy az orosz hadsereg megszállja Várnát, abból a czélből, hogy egyszert biztosítsa az orosz alattvalók sorát Bulgáriában, másrészt meg, hogy a nagy orosz-ellenes áramlatot meg akassza s a népet a czár részére megnyerje. Ekkor *Panicza* és *Popov* dolgozták ki azt a haditervet, melylyel az orosz csapatok kiszállását megakadályozni, vagy

Ma ott áll bírái előtt, a kik egyuttal a jelenlegi kormány legmeghittebb emberei, s így neki okvetetlen ellenségei. Ezek fogják kimondani, vajjon *Panicza* hazaáruló-e vagy sem? De bármily ítéletet hoznak is, azt hiszszük, hogy a fejedelem helyesen fog cselekedni, ha kegyelmi jogát gyakorolva, nemcsak hogy nem járul ahhoz, hogy e nagytehetségű igazi hazafi megsemmisüljön, de azon lesz, hogy a fennállott személyes torzsalkodás, mely közte és a kormány élén állók között fennállott, megszűnjék.

Előre be sem látható baj származhatnék nemcsak a kormányra, de egész Bulgáriára abból, ha *Panicza* a haditörvényszék halálra ítélné s ezt az ítéletet végre is hajtánák. *Panicza* nemcsak Bulgáriában van nagy népszerűsége, de ő egyuttal feje a szervezett macedóniai ligának, mely elég hatalmas arra, hogy érzékenyen megtorolja Bulgárián azt, hogy vezérüket kivégezték. Nekem alkalmam volt látni e hatalmas liga vezetőit fővezérükkel együtt és ezuttal bemutatjuk őket e lapok olvasóinak.

Egy másik képet is mutatunk be, melyen, *Panicza*, *Zakaria Stojanov* és *Rizov Dimitov* vannak lefényképezve. Ez a kép akkor készült, mikor e három fiatal ember szoros szövetséget kötött abból a czélből, hogy Kelet Ruméliát

tása várokozok rá. A korán elhunyt *Zakaria Stojanov* ugyanis *Ljuben Karavelov* és *Hrisztó Botev* irodalmi műveit adta ki, s már 3—4 kötet látott napvilágot. A nevezettek hazájuk legértelmesebb szépirodalmi írói és költői közé tartoznak, s kívánatos volna, ha a bolgár nép oktatására műveik teljesen megjelenjenek. Ennek végzésére *Zakaria Stojanov* hű barátja és munkatársa *Rizov Dimitar* van hivatva.

STRAUSZ ADOLF.

A «VESZETT WITTEN.»

1849-iki emlék.

A napi lapokban közölt távirati tudósítás szerint báró *Witten* orosz tábornok, kit az oroszok az 1849-iki magyar hadjáratban tanusított vakmerő bátorsága miatt «veszett *Witten»*-nek neveztek, folyó évi május 23-ikán Wiesbadenben agyonlőtte magát.

Witten 1849 június elején a híres *Sass* tábornok hadtestével, mint lovassági százados jött Magyarországra.

A mint azt még a legfogultabb oroszbarát is tudja, az orosz csapatok az egész 1849-iki hadjárat alatt, tömegekben ép úgy, mint kisebb tes-

Panicza, macedóniai fővajda.

A MACZEDONIAI LIGA VEZÉREI.

Strausz Adolf birtokában levő fénykép után.

azokkal a harezot felvenni kellett volna. Akkor *Panicza* határozott és hazafias fellépése eredményezte a bolgár tisztikarban azt, hogy az orosz volt a felszabadító orosz hadsereg ellen harezot kelni. Ezt a nagy eredményt a bolgár kormány a hadseregnél *Panicza* nélkül aligha érte volna el. Az orosz kormány pedig annyira megdöbbent e váratlan és majdnem hihetetlen fordulatól, hogy midőn ez elhatározásról értesült, azonnal főlhagyott szándékával. Csapatait visszavonta Odesszába, nehogy Európa ilyen igazán tragikus színben lássa azt a nagy befolyást, melyet az orosz rokon a bolgár nemzetre gyakorol.

E lapok olvasói egy korábbi számból már ismerik *Panicza* Konstantint. Abban a cikkben már el volt mondva, hogy milyen nagy szolgálatot tett ez a férfi a szerb-bolgár háboruban és azután is hazájának, melyet nálánál senki lángolóbban, igazabban nem szeretett. Több személyes természetű surlódás és összekocznás után azokkal, kik a kormány élén állnak, ez a viszony végül nyílt ellenségeskedéssé fejlődött. Ezt a viszonyt az orosz úgynökök a saját hasznukra kívánták fordítani, s kormányuk előtt olyan színben tüntették fel *Panicza* működését, mintha ez egyenesen Oroszország érdekében akarna cselekedni. Ezt a feltevést az, ki *Panicza* személyesen ismeri, s tudja, mennyire gyűlöli az oroszokat, soha sem hiheti el.

egyesíték Bulgáriával. Az Unió közvetlen létesítői az akkori *Karavelov* kormány intenciója ellenére e három kiváló tehetségű bolgár volt. *Rizov* újságot alapított *Stojanov*val, mely tisztán Kelet-Rumélia ügyeinek volt szentelve s feligazgatta a ruméliai bolgárokat, *Zakaria Stojanov* azóta meghalt. *Rizov* pedig még a régensség idejében meghasonlott a jelenlegi kormány tagjaival. Már *Ferdinánd* megválasztása alkalmával mindent felhasználta arra, hogy a fejedelem választó tirnovói szobránjában ellenéket teremtsen *Ferdinánd* ellenében. Midőn pedig a megválasztás megtörtént, tovább is izgatott ellene, s e miatt *Stambulov* az országból száműzette. Azóta megterést mutatott, s vissza mehetett hazájába, hol lapot indított. Most ott áll bírái előtt felségárulási váddal terhelt. Ő az egész nagy perben *Panicza* kívül a legkimagaslóbb alak, ki mint író, képviselő és nagy népszerűségű nem kis szerepet játszott az utolsó években Bulgáriában.

Mialatt e sorokat írjuk a tárgyalásról beérkezett utolsó hírek úgy szólnak, hogy *Rizov* Dimitarral szemben az ügyész elejtette a vádat. *Rizov* tehát néhány nap mulva valószínűleg kiszabadul fogságából. Ugyelett szabadságát arra fogja felhasználni, hogy visszatér *Belgium*ba félbeszakított tanulmányait folytatni, de ha hazájában marad, ott is nevezetes munka folyta-

tekben, sehol sem mutattak valami különös lelkesedést vagy vitészséget, sőt csak akkor mertek némileg hetvenkedni, ha legalább is tiszteres tuleróval rendelkeztek ellenünkben.

Igy volt ez *Perednél*, *Vácznál*, *Vadkertnél*, *Miskolcz* és *Debreczen* alatt, egy szóval mindenütt, hol a magyar sereg még visszavonulólélen is hatalmas csapatokat mért ellenfeleire. Igaz ugyan, hogy valamennyi egykor orosz katonai író azzal indokolja a csapatok egykedvűségét, hogy már maga a háború czélja iránt sem éreztek valami különös rokonszenvet, sőt a csendes békeszerető nép láttára, mely az oroszokat barátságosan fogadta, nagy márvány erőt vett rajtuk a honvágy; mindamellett három ízben — ennél többről legalább nem birunk tudomással — egy-két orosz tiszt, köztük a most elhalt *Witten* báró, csakugyan vakmerő bátorságot tanusítottak, a nélkül, hogy példájuk a legénységre is elragadt volna.

Igy aztán az egyes összecsapások az érdekeltekre nézve majdnem valami lovagias párbaj jellegével bírtak.

Vácz alatt, midőn a sereg zóme már előre megjelölt uton éjszaka felé vonult, és *Bebutov* herceg cserkesz és muzulmán lovassága benn a városban a védtelen népet ölte, fosztogatta, *Görgey* parancsára az orosz zászlóvivő *Leiningen* tábornok, hadtestének utóvédével megfordulva,

oly iszonyu erővel ütött a megrémült oroszokra, hogy rövid, de véres harez után *Kupa* ezredes *Bebutov* emberei a vásártéren elnyomta, és 75-öt közülök, kiket a házakban prédálva elfogtak, rögtön a helyszínén agyonlővetett.

Egy alkalommal egy óriási termetű orosz tiszt nemcsak ügyesen, de egyszersmind bámulatos vitészséggel védelmezte magát egy *Bocskay* ezredbeli *Lakatos Imre* nevű hadnagy és két közember dühös támadása ellen, kik őt egy kert falához szoritva, lováról le akarták vágni.

Lakatos hadnagy balkezével az orosz tiszt lovának zabljáját előre rántva, már-már halálra csapást készült ellenfele fejére mérni, midőn az lováról lepatantva, gyalog folytatva védelmét. Három fejszélő patakzó vére elborította arcát. Lakatos nemetűl, magyarul megadása szólítja fel, e helyett azonban hatalmas vágást kapott tőle bal térdére. Ekkor ez neki dühösödve, újra a falhoz szoritja az orosz.

E pillanatban egy kartácslövés dördül el, mely Lakatos lovát leteríti. A magyar és az orosz tiszt gyalog folytatják bát a harezot, mialatt a huszárok itt-ott mutatkozó cserkeszeket vesznek üldözöbe tisztjuk parancsára. Végre az orosz egy őrizetlen pillanatban hirtelen lovára kap, mert sebei erejét már bántani kezdik, és visszavágtat a váci szőlők felé. Az általa elejtett tölténytartót, melyben néhány imperiálon kívül szivarok és egy *Witten* báró szotnyitnak czimezett hivatalos levél volt, Lakatos hadnagy most is birtokában tartja, a váci véres nap emlékeül.

Ugyanez a *Witten* volt az, ki *Debreczen* alatt egymaga vezette előre a hátráló perm-i gyalog ezred első zászlóalját, melyet *Nagy Sándor József* tábornok tüzérsége borszasztóan megtizedelt. Egy darabig csak követtek az orosz gyalogosok, de mielőtt a 60-ik honvéd zászlóalj sortüze elé kerültek, ismét megfordultak és *Witten* cserben hagyták.

A fegyverletétel után *Witten* nagyon érdeklődött a honvéd-tüzérség, nemkülönben a huszárság sorsa iránt, és *Nagy-Váradon* nyíltan kimondta, hogy ennél szebb és jobb katonaságot soha sem látott. A varsói herceg — mondá — okosabbat nem tehetne, mintha valamennyiüket az orosz seregbe átvinné, mi által nemcsak rendkívül értékes anyagot szerezne a czár hadi czéljaira, hanem egyuttal feken tarthatná Ausztriát is, mely elebb-utóbb mulhatlanul megtámadja Oroszországot.

Witten kurlandi születésű volt, és e miatt nem sokra vihette az orosz seregben, melyben a krimiai háború lejártáig különféle minőségben szolgált. Valószínű, sőt majdnem bizonyos, hogy az 1849-iki fegyveres beavatkozásról önálló munkát írt, mert *Osten Korff* báró, a varsói herceg bizalmas hadsegéde, könyvében többször tanuként idézi *Witten*-t, mint szavahihető és irodalmi térer jártas embert. Öngyilkosságának okát valószínűleg rendkívüli izgatottsága idézte elő, mely ellen a wiesbadeni fürdőben keresett, de nem talált orvoslást.

Régi honvéd.

BABONÁK A KONYHÁRÓL.

A konyha kiváló szerepe az emberek életében magával hozta azt, hogy annak csaknem minden részéhez regék, szokások és babonák csatlakoztak. Ezek nagy számából akarunk néhányat fel- említeni.

A legfontosabb a konyhában a tűzhely, melyet már a régi korban házi oltárnak, szent és varázsló helynek tekintettek, melynek ereje a vele összeköttetésben álló üstre, fazekakra, szénfógókra, sőt a hamura is kiterjedt. A tűzhely mellett volt régi időkben a legiszleteltebb ülőhely. Az új asszonyok és új szakácsnők, midőn legelőször jöttek a házba, háromszor kellett a tűzhely megkerülniök s egyuttal benézni a kéménybe is. A kéményen keresztül hozza *Mikulás* az ajándékokat, de egyuttal itt járkálnak be

és ki a boszorkányok is. A tűzhelyen levő tűz is különös tiszteletben részesült mindenütt; a ki bele mer köpni, annak száját keleksek lepik el. A főzőedényhez varázserő kapcsolódik. Ha éjjel nem fedik be, senki sem alhatik a házban. Ha felfordítják, midőn a csirkéknek ki kellene kelni, azok megfúlnak. Ha a völegény érkezésekor lovai lábai elé új agyagfazekat dobnak, a házasság szerencsés lesz. Vajkópülésnél a szénfógót kell az edény alá tenni, hogy jó legyen. A szénseprűn lovagolnak a boszorkányok a Gellért-heggyre, sőt ha azt az ablakon kidobjuk is, forgószél támad. Ha két seprűt keresztbe teszünk vagy megfordítva állítunk az ajtó elé, a boszorkányok nem jöhetnek be. Némely vidékeken a seprűt villámhárítóként alkalmazzák.

Az évészékök közül a kés, villa és kanál a legemegetettebbek a babonában, de a többieknek, még a fogpiszkálónak is, van sajátos jelentése. Veszélyes a kanál. A ki idegen kanállal eszik, háromszor fuvjon belé evés előtt, hogy

HÁZI-PONGYOLA. (NYÁRI DIVATKÉP.)

meg ne árton. Ki evés közben elejti kanálát, ugyanabban az évben meghal. A villa olyanforma szerepet játszik, mint a szénfógó. A kés is sokat jelent. Ha élével áll felfelé, veszekedés lesz, de ugyanazt kényszeríti a boszorkányokat, hogy valódi alakjukban mutatkozzanak. Késsel nem szabad italt megkeverni, mert gyomorfájás lesz belőle. A kinek két adunk, annak szeretetét és barátságát elveszítjük. Kanalat, kést és villát nem szabad esküvőnél ajándékozni, mert a házasság szerencsétlen lesz. A fogpiszkáló legjobb oly fából, melyet villám sújtott, fűszálakból azonban nem szabad fogpiszkálót készíteni, mert abba elbujhat az ördög.

Mivel a konyhában készül az étel és ital, természetesen, hogy ezekre is átszármaszik a babonás jelentőség. Mindenekfelett a kenyéret szokták isten adományának tekinteni. Midőn új lakásba huzcolkodnak, legelől viszik a kenyeret, hogy áldást hozzon. A kenyér megvédelmez a boszorkányok ellen, ezért tesznek a bölcsőbe kenyérdarabot és a szebben is hordanak. Tréfálni a kenyérről nem szabad; ki azzal dobálózik, nem jut a mennyországba; ki lábával tiporja, éhezni

fog. Ha az uton találunk kenyeret, fel kell venni és félretenni valami köré. Ha kocsi megy át kenyeren, oly hangosan sikolt fel az, hogy az ember siket lesz tőle. A kenyér ereje átmege a kenyeres kosárra is, s ezért a vihar és jégeső ellen elegendő egy kenyeres-kosarat szabadba tenni. *Vajat* nem szabad sokat enni, mert különben feldőfnek a tehének. Virágvasárnap jó hosszú hurkát enni, hogy a len is hosszúra nyuljon. A *tojásnak* szintén sokféle jelentősége van; jelképe a természetiségnek, védőszó a varázslat ellen, még a villámcsapást is elhárítja. *Borsót* karácsonytól vikeresztig a németnek nem szabad ennie, mert ez *Donar* pogányisten kedvezet eledel, ki ekkor jár körül a világban. De annál jobb *lencsét* és *köleskását* enni, hogy a következő évben sok pénze legyen az illetőnek (a lencse ugyanis hasonlít az apró pénzhez, a köleskása pedig aranyszínű). A *hal* evése előmozdítja a gazdagságot, mivel a pikkelyek hasonlítanak a pénzhez. Mivel továbbá a hal az ősi idők óta szent elemben él, maga is varázserője lesz, ünnepeken eszik; az álomban a nagy hal pénz, a kicsiny pedig boszúságot jelent. Ha a *burgonya* szépen virít, szerencsétlenséget jelent, ha a fazék felborításakor valami benmarad, látogató vendég lesz. Szétört nyers burgonyával meg lehet szüntetni a szeplőt. A *gombóc* ősi időktől fogva ünnepi eledel volt, s ezért sok jelentősége van. Tamás nevű estején (december 21) a szerencseszámot lehet általa kitudni a sorsolásnál, ha mindenikbe egy számat tesznek; a mely gombóc a főzésnél legelőször emelkedik fel, abban van a nyerő szám. A *tej* is varázserője. Egészen fekete tehén teje láthatatlanná tesz. A láz elűzése végett tejet kell adni a kutyának, s így szólani: «Legyél te beteg, és én egészséges.» A villám által keletkezett tüzet is kioltja (valóban a tejből kifejlődő szénsav még a petroleum- és szeszlángot is könnyen eloltja). A ki sok *sárga répát* eszik, pénzt vagy piros arcot kap. Ez gyógyítja meg a sárgaságot. Ki sok *levest* eszik, különösen ritzkást, sokáig él; a leves különben is alkalmas a rossz férjeket megszelídíteni.

Néha az *ételmaradékoknak* is van jelentőségük. Ha minden étel elfogy, jó idő lesz. Karácsony estején azonban mindenből meg kell hagyni valamit, hogy a jövő évben ne legyen hiány az eledelben. Az *ételmaradékokból* jó a gyümölcsfák alján áldozatul önteni, hogy jó termésük legyen.

Nevezetes tulajdonságai vannak a sönak is. Karácsony estején és *Szilveszter*-estén 12 dióhéjat töltenek meg sóval a 12 hónapnak megfelelően. A melyik dióhéjban éjfélkor legnedvesebb a só, az lesz a legnedvesebb hónap. A só megvéd a boszorkányság ellen, különösen, ha meg van szentelve. Ha feldöntik, veszekedés lesz, lakodalomnál pedig szerencsétlen házasság. Minden egyes önhibájából kiöntött sószeremért egy napig kell várakoznia az embernek a mennyország kapuja előtt. Ha a szakácsnő elszózza a levest, szerelmes; szórakozottságában annyira elfeledkezik a só iránt tartozó tiszteletéről, hogy azt elpredálja. Ha jó erőt *ecetet* akarunk kapni, három gonosz asszony nevét kell a keverékbe dobunk.

Az *ecet*ről és *ivóvíz*ről általában még sok babonát lehet följegyeznünk. Tizenhárom ember ne üljön egyszerre az asztalnál, különben egy még abban az évben meghal, három és tizenegy személy is veszélyes. Félig kiürített poharat nem kell teltölteni, mert az ivó köszvényt kap. Holdfény-nél inni veszélyes stb.

DIVAT-LEVÉL.

Május végén.

A szoba levegője fülledt, tikkasztó, sűrű; mindenki iparkodik kifelé. Milyen jó, a kinek erkélyes nyaralója van fenyvesek közt, fürdőhelyen, arnyas parkban! Kiülhet a szeszélyes varázscsapat mögé és kézi munkával, vagy könyvvel kezében szabadban lehet, a nélkül, hogy «négy falatól» távoznia kellene.

Hajh, de nem mindenkit kényeztet így a sors!

JUTALOM-KÖNYVEK

középtanodák, polgári-iskolák és tanintézetek számára.

zeitung» hangoztatja is már köszöntő zsolozsmáit, s emlékeztet hozzá, hogy a magyarok a német faj és nyelv zsarnok elnyomói, a kiket tehát nem szabad valami szívességgel fogadni.

850,000 frankos kép. A híres francia festőnek, Meissoniernek, egyik festményét, mely különben 49 ctmtr. magas és 75 ctmtr. széles, a «Louvre» volt igazgatója, Chanchard, 850,000 frankért megvásárolta. Ez a legnagyobb összeg, a mit valaha élő festő művéért fizettek. A műrás, a ki Meissonier festményét az óriási áron eladta, azt csak tizenkét nappal ezelőtt vette egy félmillió frankért, előbbi tulajdonosától. Meissonier rendesen kisebb képet, gyakran miniatűröket szokott festeni, s ezek ára mindig nagy. Senkit sem fizetnek oly pazarul a festők közül, mint Meissonier. Képeit rendkívüli finomsággal, de igazi szeretettel és érzéssel dolgozza ki, s mindig van azokban kellem, elegancia, tartalom és igazság.

Hugó Károly hamvai. «A báró és bankár», az «Egy magyar király» és több dráma költője, Hugó Károly, aki a magyar nyelven kívül francia és német nyelven is írt műveket, ezelőtt tíz évvel Milánóban halt meg, hova csendes tébolyba fűzte a nyughatatlan öregét. Ott is temették le, de Milánóban a sírhelyeket az örök pihenésre csak tíz évre adják, tíz év múlva meg kell hosszabbítani a bérletet, különben a csontokat a közös sírba helyezik. «A három nemzet poétája», mint magát nevezte Hugó, szintén ki van emelt téve, de a magyar irodalmi körökben azon vannak, hogy a nyughatatlan szellem földi maradványát laza hozzák.

Tűz a bécsi mezőgazdasági kiállításban. Május 27-ikén este 10 óra körül tűz tört ki a bécsi Práterben rendezett gazdasági kiállításban, melyben sok magyar kiállító is részt vesz. A czukorkészítés bemutatására emelt pavillon égett, s nagy részben el is hamvadt.

A cseh és morva czukorgyárosok állították ki itt termékeiket és értékes gépeiket, de képviselve volt a magyar czukoripar is. A városban azt hitték, hogy az egész kiállítás ég, mert a fa-épület nagy lánggal lobogott. Fele leégett, nagy mennyiségű czukorral, drága gépekkel együtt, s a kár 200,000 frt körül van, de minden biztosítva volt. A tűz esti fél 10 órakor ütött ki és már öt perc múlva az egész tetőzet égett; 10-kor a tető óriási, mennydörgésszerű robajjal lezuhant és a leszakadó tető a pavillon belsejében nagy pusztítást vitt véghez. A tűzoltókat és a katonaságot nagy dícséret illeti meg, mert az ő önfeláldozó munkájuknak köszönhető, hogy az egész pavillon nem égett le, és hogy a szomszéd épületek nem lettek a lángok martalékává.

x — Az egészséges vérenek nagy jelentőségét az ember testére nézve a közönség még igen csekély mértékben méltányolja. Nem fogják fel, hogy igen sok bajnak a rossz, a nem kellően képződött vér az oka. Azoknak, a kik vérszegénység, vértörülés (széledés) szivdobogás, szemszékizás, sápkór, bőrkórtések stb. miatt panaszoknak, arról kellene gondoskodniok, hogy rendszeres és táplálkozás által véreket erősítsék. Ily esetekben, köztudomás szerint Brandt Richard gyógyszerész svájci labdacsa, melyek a gyógyszerterekben 70 kr. kaphatók, nagybecsű szolgálatot tesznek, s különösen a nők is kellemes hatásuk miatt, minden más szernél többre bicskölnek. De mindig különösen a kereszt névre ügyelve kell kérni a Brandt Richard gyógyszerész-féle svájci labdacsokat. Szorosan ahhoz tartas magát a vevő: hogy minden valódi doboz cimlapján jelzésül egy fehér kereszt vörös mezőben, s ez elnevezés: «Brandt Richard gyógyszerész svájci labdacsa» található. Minden más fajta dobozt vissza kell utasítani.

HALÁLOZÁSOK.

DAPSY LISZLO, a budapesti ref. főgymnázium nagy műveltségű tanára, természettudományi és gazdasági író, a «Magyar Föld» című közgazdasági lap szerkesztője, három heti súlyos szenvedés után meghalt május 29-ikén, 48 éves korában, Budapesten. Mint tanár, mint tudományos író tekintélyes állást és nevet vívott ki magának. Irodalmi munkásságából kivált az előbbi években sok jutott lapunknak is, mely egyik derék dolgozójárását vesztette el benne. Miskolcra született s jogi és theologiai tanulmányait végvezén, 1864-ben külföldre utazott s egy ideig az edimburgi egyetemet látogatta. 1866-ban visszatért Magyarországra, s debreczeni gazdasági intézetnél tanár lett, majd 1857-ben a pesti reform. főiskolánál elfoglalta az állat-, növénytani és geológiai tanszéket, melyen mostanig működött. 1868-ban írta «A talajkimerülés befolyása az államok életére» című művét. 1869-ben ki akarta dolgozni az «Altalános természetrajz»-ot, melyből egy kötet, a növénytan, meg is jelent. 1870-ben a természettudományi társulatban Dapsy indítványozta a könyv-kiadó-

vállalat létesítését s ennek megbízásából lefordította Darwin «A fajok eredete» cz. művét. Egyéb művei: «A geologia alapvonalai.» (Page Dávidtán) Stuart Mill «Nemzetgazdaságtanának.» Todd Alfeusz «Az angol parlamenti kormányrendszer» művének fordítása. Tudományos cikkei a «Természettudományi Közöny»-ben jelentek meg. Dolgozott a napilapoknál is, széles kört ismereteinek mindenütt örömet keltáltak helyét. Mikor a «Magyar Föld»-et az ország gazdasági életét alapította s szerkesztésével Dapsy bizta meg. A lap kiadási jogát később ő vette meg a gazdasági egylettől. Az érdekes férfi halála mindenütt mély részvételt keltett, a hol csak ismerték. Dapsy özvegyét, Hódoly Laurát, s kiskorú fiút hagyott hátra. Temetése május 31-én d. u. 4 órakor megy végbe a kerepesi-uti köztemető halottas házából.

Elhunytak még a közelebbi napokban: CSAJA János kanonok, a szécsi káptalan egyik érdemes tagja, 47 éves korában. — NYIKORA MIHÁLY, törvényszéki bíró, életének 59-ik évében, Budapesten. — SÁNDOR FERENCZ, lelkész, ferenczrendi szerzetes, 54 éves, Radnóton. — MÁTYÁS DOMOKOS, erdély-egyházmezei nyug. mági plébános, élte 71-ik, papsága 49. évében. — ZUBEK BERTALAN, a budapesti egyetem-téri «Zubek és társa», régóta jó hírnek örvendő nagy fűszerkereskedés társfőnöke, élete 44-ik évében; a közbeszélésben élt kereskedő néhány évvel ezelőtt vette nőül Gillming Márton borbáros leányát, de fiatal nejétől a halál már egy hónap alatt megfosztotta. Budafokon. — GRINZWEIL NORBERT, a Rózsavölgyi-féle zeneműkereskedés egyik megalapítója, ki még 1846-ban alapította Rózsavölgyi Gyulával a zeneműkereskedést, melynek később tulajdonosa lett, és sok zeneművet adott ki, 63 éves, Budapesten; ugyanitt STROMMAYER MÁRÉ, a IV. ker. főreáliskola rajz-tanára, életének 65-ik, tanakodásának 29-dik évében; LIGETI SÁNDOR, a nemrég elhunyt Ligeti Antal jeles festő fia, élete 26-ik évében; NAGY IONÁCZ, a nemzeti színház nyug. tagja, ki három évizedig működött mint sugó és ügyelő, 62 éves, Újpesten; HILBERT PÁL, egyetemi joghallgató, Hilbert Móricz, miniszteri tanácsos fia. — JESZENAK LAJOS, szomolnokai kath. plébános, népszerű lelki pásztor, a magyarosodás buzgó előmozdítója, 48 éves. — SZENTMÁRTONY BELA, posta-és táviró tiszt, 43 éves, Aradon. — TÓTH GÉZA, takarékpénztári igazgató, 32 éves, Kézdi-Vásárhelyt. — ÉSSŐ GYULA, tapolezai ügyvéd, Győrben. — WAGNER FERENCZ, szigorló orvos, 26 éves, Kolozsvárt. — DR. PROKOPIUS SÁNDOR, tokodi bányarvos, 80 éves. — FÁTY EDE, a soproni takarékpénztár pénztárnoka, 45 éves. — BÁRÓ KOLLER SÁNDOR, lovassági tábornok, Csehország volt helytartója, az első arcier-testőrség kapitánya, 77 éves korában, Bécsben.

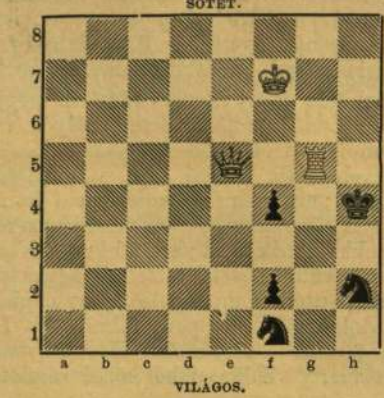
DUSCHEK ILONKA, néhai Duschek Ferencnek, a szabadságharc alatti pénzügyminiszternek unokahuga, 20 éves, Budapesten; ugyanitt LÁNYI BERTALANNÉ, szül. Vitalis Gizella, budapesti kir. táblai kisegítő bíró neje; PÓSA KÁROLYNÉ, szül. Melichár Gizella, nyug. honvéd százados neje, 37 éves, ki a rákos-csabai vasúti szerencsétlenségnek esett áldozatul. — ÖZV. KARAP SÁNDORNÉ, szül. Borbély Rozália, 70 éves, Hajdu-Böszörményben. — ÖZV. LÓNYAY GYÖRGYNÉ, szül. Richter Karolina, 78 éves, Beregszászon. — BESZLER IMRÉNÉ, szül. Nebovidszky Emma, ref. lelkész neje, Vertesen. — FRICS JÁNOSNÉ, szül. Bleha Julia, nyug. tanfelügyelő neje Rezsőparton, életének 66-ik évében. — REICHERT JÓZSEFNÉ, szül. Sommer Lujza, ügyvéd neje, Zombolyán. — SOMOGYI JENŐNÉ, szül. Csáp Emma, Zilahon. — JÓNAS FERENCZNÉ, szül. Jancsik Eliz, aljárásbíró neje, 92 éves. — HIDVÉNYI MÁRIA, Hidvényi Antal járásbírósi tisztviselő 23 éves leánya, Aradon. — SZÉLL ADÉL, Széll Hugó leánya, 17 éves, Iglón.

SZERKESZTŐI MONDANIVALÓ.

Találkozás. Vigasz. Éj a sírok között. Ki-fortalan tehetségre mutatnak, a kinél még küzd a forma a gondolatnál, de a két utóbbi a költői hivatottság kétségtelen jeleit is magán hordja. Pásztor-leány. Jobb, mint eddig beklódott többi verse, de azért még ez sem közölhető. Levelem. Közölni fogjuk. Emlékezés Petőfőről. Ne háborgassuk a nagy költő nyugalmat ily gyarló rimpengetéssel. Az én sírom. Figyelemreméltó, a második strófa egészen szép, de az egyben sok az egyenlenség, erőltettség, a forma is fogyatkos. Egy sírdó pótlához. Szatira akar lenni, de nem nagyon találó. Ugy sejtjük, hogy az affektált világrájdalom ellen kell ki; ez azonban nincs világosan kifejezve, inkább azt olvashatjuk ki belőle, hogy a költészethoz csak az órvánnyal van jogosultsága, a bűt nem lehet megzengeni. A mi természetesen nagyon hamis tan volna. Gyermek-íjú-férfi. Kissé zavaros. A lélektani fejlődés, mely nélkül ez a kis reggeli sem állhat meg, nincs következetesen festve; a forma is többnyire döcögős, kezdetleges. Nyírságen. E versben inkább az irodalmi remiszenciák hatását érezzük, nincs meg benne a közvetlenség melege. Megosalt szerelem. A sok virágos szó nem pótolja a tartalom hiányát. Megvan benne — bár itt-ott sántán, — a népdalok ritmusa, de hiányzik belőle jobb népdalaink egyszerűsége, igazsága.

SAKKJÁTÉK.

1604. számú feladvány. Shinkmann W. A.-tól. (Grand-Rapidában).

Világos indul s a harmadik lépésre matot mond.

Az 1598. számú feladvány megfejtése.

Pospisil J.-tól.

Megfejtés. Világos. Sötét. Világos. a. Sötét. 1. Vb4-d4 ... Kc6-b6 (a) 1. ... Kc6-b5 (b) 2. Hc5-e4 ... Kb6-c6-b5 2. Ba7-b7 ... Ha5-b7: 3. Vd4-d6-c5† K lép. 3. Vd4-a4 ... Kb5-b6: 4. He4-c3 mat. 4. He5-d7 mat. 1. ... Fb8-a7: (c) 1. ... Hc7-d5 2. Fb6-a7: ... He7-d5 2. Vd4-a4 ... Kc6-b6: 3. Vd4-a4 ... K. t. sz. 3. Ba7-a6 ... t. sz. 4. Va4-d7 mat. 4. Va4-d7 mat. d3-d4 mat.

Helyesen fejtették meg: Budapesten: K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Tarnócsan: Németh Péter. — Nagykorösi: M. — A nagykorösi polgári kör sakk-kedvelői. — A pesti sakk-kör.

KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» 20-ik számában közölt képtalány megfejtése: Megyei választások.

HETI-NAPTÁR, június hó.

Nap	Katholikus és protestáns	Görög-Orosz	Israellita
1V. E. I. Szent. v.	E. Szent. v.	30 G. Pünk. I. n.	13
2H. Erazmus pk.	Marcellin.	21 Pünkös. 2. n.	14
3K. Klótild. Pan-a	Oliva	22 Bazilisk.	15
4S. Quirin pk.	Berta	23 Mihály pk.	16
5C. Ur napja	Bonifác	24 Simeon	17
6P. Róbert hv.	Pálka	25 Sz. Iván f.	18
7S. Norbert ap.	Lukréczia	26 Kárpusz	19 S. B.

Holdváltásai. ☉ Holdtölte 3-án 7 óra 51 pk. reggel.

Feladás szerkesztő: Nagy Miklós. (L. egyetem-tér 6. szám.) Schwarze Seidenstoffe von 60 kr. bis fl. 11.65 p. Meter — glatt und gemustert (ca. 180 versch. Qual.) — versendet roben- u. stückweise porto- u. zollfrei das Fabrik-Dépót G. Henneberg (K. u. K. Hofliefer.) Zürich. Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. Porto.

MATTONI ERZSÉBET SÓSFÜRDŐJE

gyógyhely Budapesten (Budán)

Megnyitattott április 27-én. Kiváló gyógyhatással bír: női bajokban és altesti bántalmakban. Rendelő orvos dr. Bruck J. (vigadó-tér 1.)

Aldor Imre. Deák Ferenc élete. Emlékkönyv. Képekkel. Angol vászonba kötve 1 frt.	Jókai Mór. Kis dekameron. Válogatott beszédek a serdüli ifjúság számára kizemelve s itt-ott módosítva. Kötve 2 frt.	Toldy L. Magyar Szent Erzsébet élete. Kötve 1 frt. Ugyanaz pergament papíron díszkötésben 5 frt.
Aragó emlékböszédei. Franciaából fordították dr. Csedzér Károly és Kont Gyula. Tartalmaz Carnot, Monge, Volta és Ampère életrajzait. Vászonba kötve 2 frt 40 kr.	— A magyar nemzet története. Regényes rajzokban. Első kötet. IV. javított kiadás. 17 képpel, kötve 3 frt. Második kötet kötve 3 frt. Harmadik kötet kötve 3 frt.	Toldy Ferenc. A magyar nemzeti irodalom története a legújabb időkötől a jelenkorig rövid előadásban. Negyedik kiadás. Félbörötésben 3 frt.
Aray János balladái. Fejtetegi Greguss Ágost. Díszkötésben 2 frt 50 kr.	Jósika Julia. Pálavozok fiatal leányok számára. Második kiadás, átdolgozta K. Beniczky Irma. Díszkötésben 2 frt 80 kr.	— A magyar költészet története az ősidőktől Kisfaludy Sándorig. Második kiadás. Kétképpel díszkötésben 3 frt.
Magyar balladák könyve. Arany J. arezképpel. Két kötet. Kötve 2 frt.	Kerékgyártó Árpád. Hazánk évtárlapja. Magyarország történetének kortani áttekintése 884—1849. Füzeve 5 frt.	— A magyar költészet emlékkönyve a mohácsi vesztől a jelenkorig. 2-ik átdolg. kiadás. Öt kötetben 10 frt. Kötve 12 frt.
Beniczky I. A világ népei. Nemzeti viseletek csarnoka. Számos színezett képpel. Kötve 2 frt.	Kisfaludy Károly költeményei, a költő arcképpel. Kötve 1 frt.	Toma Mihály. Virágregék. Hatodik kiadás. Vászonba kötve 4 frt. Francia bürbe kötve 5 frt.
Bernstein A. A természet könyve. Közéredű olvasm. a természettudom. köréből. Öt kötet 10 frt. Kötve 13 frt.	Kisfaludy Károly válogatott munkái két kötetben. A költő arcképpel. Második kiadás. Vászonba kötve 1 frt 60 kr.	Vámbéry Armin. Indiai tündérmesék. Az érettebb ifjúság számára. Angolból fordította Jónás János. Második kiadás. Vászonba kötve 2 frt 40 kr.
Castillo Diaz Bernál. Mexikó felfedezése és meghódítása. Átdolgozta dr. Brozik K. I. tért. Füzeve 1 frt 20 kr.	Kisfaludy Sándor összes regéi. A költő arcképpel. Vászonba kötve 1 frt 60 kr.	Verne Gyula. A föld felfedezése. I. kötet. A híresebb utazók története a legújabb időkötől a XVIII. századig. Ford. Dr. Brozik Károly 2 frt. II. kötet. A XVIII. század híres hajósai. Fordította Dr. Brozik Károly 2 frt.
Church Alfréd. Elbeszélések a görög tragikus költésből. Angolból fordította és jegyzetekkel kísérte Négy László. Négy színes képpel. Vászonba kötve 1 frt 80 kr.	Cottin A. A szibériai száműzöttek. Franciaából fordította György Aladár. Füzeve 80 kr.	Vértes Arnold. A félköltő nap országa. Regényes utazás Japánban. Sok képpel, kötve 2 frt.
Cox György. Görög regék. Az eredeti angol második kiadás szerint magyarra fordította s bevezetéssel ellátta Komáromy Lajos. Kötve 2 frt 80 kr.	— A mythológia kézikönyve. A 3-ik kiadás után fordította és a fin mythológiával bővítette dr. Simonyi Zsigmond. Díszkötésben 1 frt 50 kr.	Vezércsillagok, vagyis velős mondatok és költői gondolatok honi és külföldi remekírók műveiből. Díszkötésben 3 frt.
— A mythológia kézikönyve. A 3-ik kiadás után fordította és a fin mythológiával bővítette dr. Simonyi Zsigmond. Díszkötésben 1 frt 50 kr.	Csik György. Görög-római Mythologia. (A szöveg közé nyomott képekkel.) Vászonba kötve 1 frt 80 kr.	Warga Lajosné (Rajka Teréz). Leányok könyve. Fialtalányk számára. Kemény kötésben 2 frt.
A magyar dalnok. Legjobb nemzeti dalok, románcok, balladák és egyéb szavalásra alkalmas költemények gyűjteménye. Vászonba kötve 80 kr.	Duncker Miksa. Az ókor története. A harmadik kiadás alapján a magyar tudom. akadémiá megbízásából fordította Jónás János. Négy kötet. Füzeve 16 frt.	Wohl Stefan. Regék. Második kiadás. Képekkel. Kemény kötésben 2 frt. Díszkötésben 3 frt.
Duncker Miksa. Az ókor története. A harmadik kiadás alapján a magyar tudom. akadémiá megbízásából fordította Jónás János. Négy kötet. Füzeve 16 frt.	Duruy Victor. Világtörténelem. Átdolgozta és Magyarország történetével bővítette dr. Ballagi Aladár. Kötve 3 frt.	Zrínyi Miklós gróf. Szigeti vészedelem. Az első 1661. kiadás után. Ötödik kiadás. Díszkötésben 2 frt.
Eletiskola. Gyöngyfordulatok, aranyigazságok remekírók munkáiból. Két kötet. Kötve 2 frt.	Elektrajok Platarchos-ból. Görögöből fordította Szilasi Móricz. Vászonba kötve 2 frt.	Kiszemelt füzetek az „OLCSÓ KÖNYVTÁR”-ból. Szerkesztő Gyulai Pál.
Emlékkönyv. A legjelesebb magyar költők szemzenszedett mondatai. Kötve 1 frt.	Fáy András eredeti meséi és aphorizmai. Negyedik kiadás. Kötve 1 frt 60 kr.	Kölcsey Ferenc válogatott szónoki művei. 60 kr. Pope S. A műbírálatról. Tanköltemény, angol ford. Lukács Móricz. 30 kr. Boissier Gaston. Virgil. Franciaából ford. Végli A. 30 kr. Macaulay T. P., Milton. Angolból ford. B. P. 20 kr. Quintus Horatius Flaccus. A költészetéről. Levél a Piszkóczy ford. Czuczor György. 30 kr. Flegler S. A magyar történetírás történelme. Sayous Ed. A magyar történelem kultúrájáról. 60 kr. Lessing G. E. Laokoon, vagy a festészet és költészet határáról. Fordította és bevezette Braun Zsigmond. 50 kr. Fraknói V. II. Lajos és udvara. Történeti rajz. 20 kr. Flegler S. Kölcsey F. Némethöl ford. ifj. Szinyei J. 20 kr. Kazinczy Ferenc. Magyarországi utak. Flegler Sándor. Szalay László és munkái. Fordította ifj. Szinyei József. 30 kr. Dayka Gábor költeményei. Körner Zivadar, Zrínyi. Szomorúy. 5. felv. ford. Szemere Pál. Körner Zivadarjéről. Bíraltat. írta Kölcsey Ferenc. 40 kr. Andersen. Regék és mesék. Ford. Mészáros Béla. 30 kr. Schiller. Mózes kildetése. Ford. Jurányi G. 20 kr. Taine H. Az eszmény a művészetben. Franciaából fordította Harvath József. 30 kr. Lessing Gotthold Ephraim. Bölcs Nánán. Drámai költemény 5 felvonásban. Némethöl ford. Zichy A. 50 kr. Benli. Augustus családja és kora. Franciaából átdolgozta Molnár Antal. 30 kr. Macaulay, Barère Bertrand. Angolból fordít. Angyal D. 30 kr. Bodenstedt Frigyes. Shakespeare élete és művei. Némethöl fordította W. L. 30 kr. Berzesnyi Dániel versei. Hatodik kiadás. 50 kr. Telesi László gróf. Kegyeccs. Szomorújáték. 40 kr. Kölcsey Ferenc versei. Ötödik kiadás. 60 kr. Kont Ignác. Aristophanes. 40 kr. Szilágyi Sándor Történeti rajzok. Zschokke Henrik. A szegény viltshirei lelkész naplójából. Beszély. Némethöl ford. Sz. M. 40 kr. Gaius Valerius Catullus versei. Ford. Csengery J. 30 kr. Gyulai Pál. Báró Eötvös József. 20 kr. Tennyson Alfred. Arden Enoch. Angolból János G. 20 kr. Goethe F. Herrmann és Dorottya. Ford. Hegedüs István 20 kr. Collins Vilmos. Sophokles. Angolból ford. Kont I. 30 kr. Kisfaludy Sándor. Összes regéi I. 50 kr. Kisfaludy Sándor. Összes regéi II. 50 kr. Bessenyei György. A Philosophus. Vigjáték 30 kr. Tennyson Alfred. Költői beszédek. Feuchtersleben Ernő B. Adalék a lélek életrendjéhez. Fordította Klekner Lajos 40 kr. Fáy András. Erzelges és világ folyása. Beszély levelekben. Harmadik kiadás 30 kr. Bernardin de Saint-Pierre. Pál és Virginia. 30 kr. Komény Zsigmond. Élet és irodalom. 30 kr. Schiller. Wallenstein halála. Ford. Hegedüs I. 30 kr. Goldsmi h Olivér. A watekfeldi pap. Ford. Ez Zsigm. 50 kr. Roscher Vilmos. A nemzetgazdaság a klasszikai ókorban. Fordította M. G. 30 kr. Boileau A. költészetéről. Tanköltemény 4 énekben. Fordította Erdélyi János 30 kr. Andersen János Keresztély. Képeskönyv képek nélkül. Dánból fordította Schambach Gyula 20 kr. Coppée Ferenc. Elisee művei. Fordította Csiky G. 30 kr. Forster Arnold. Florence. Deák Ferencz. Elektra. Angolból fordította Pulzky Ágost. 60 kr. Gyulai Pál. Szilágyi és Hajmácz. Költői beszély 20 kr. Kisfaludy Károly versei. 20 kr. Szentjóbí László. Mátyás király vagy a nép szeretője jámbor fejedelemek jutalma. Nemzeti érzékenyíték 30 kr. Longfellow Henrik. Hiavata. Az amerikai indiai hitrege. Angolból fordította Tamási Gyula 40 kr. Kazinczy Gábor. Emlékböszédek Szemere Pál felett. 20 kr.

Megrendelések az itt elősorolt könyvekre minden hazai könyvkereskedésben elfogadtnak vagy egyenesen a kiadó-hivatalhoz is intézhetők, mely a szétküldést pontosan póstaúton eszközöndi és pedig, ha a megrendelt könyvek összege legalább 2 forintot tesz, bérmentesen.

